

Letter to Grolier, p. 232

167 woodcuts

46 " medals

1 " Titlepage

1 " Portrait

215 woodcuts

133

EX LIBRIS

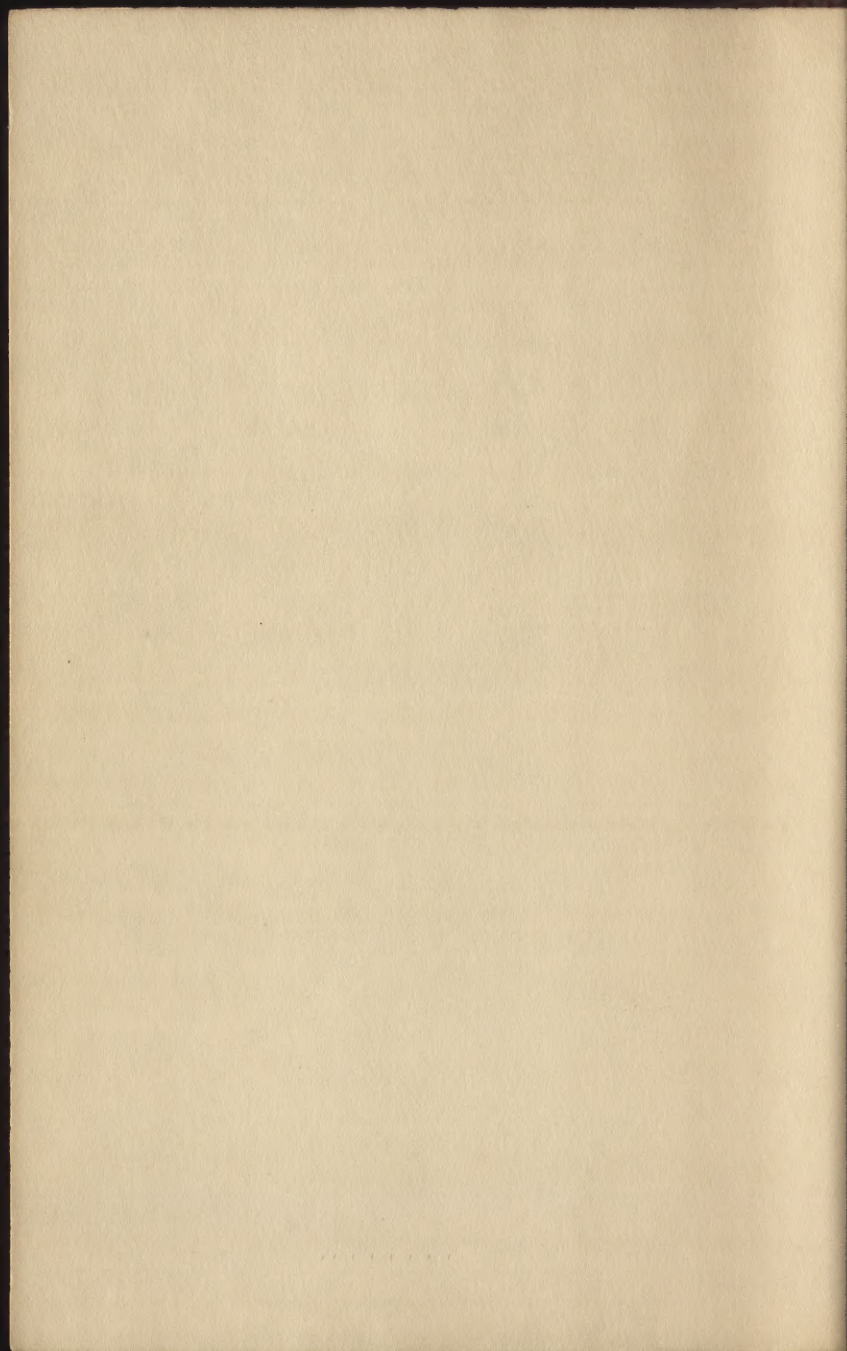

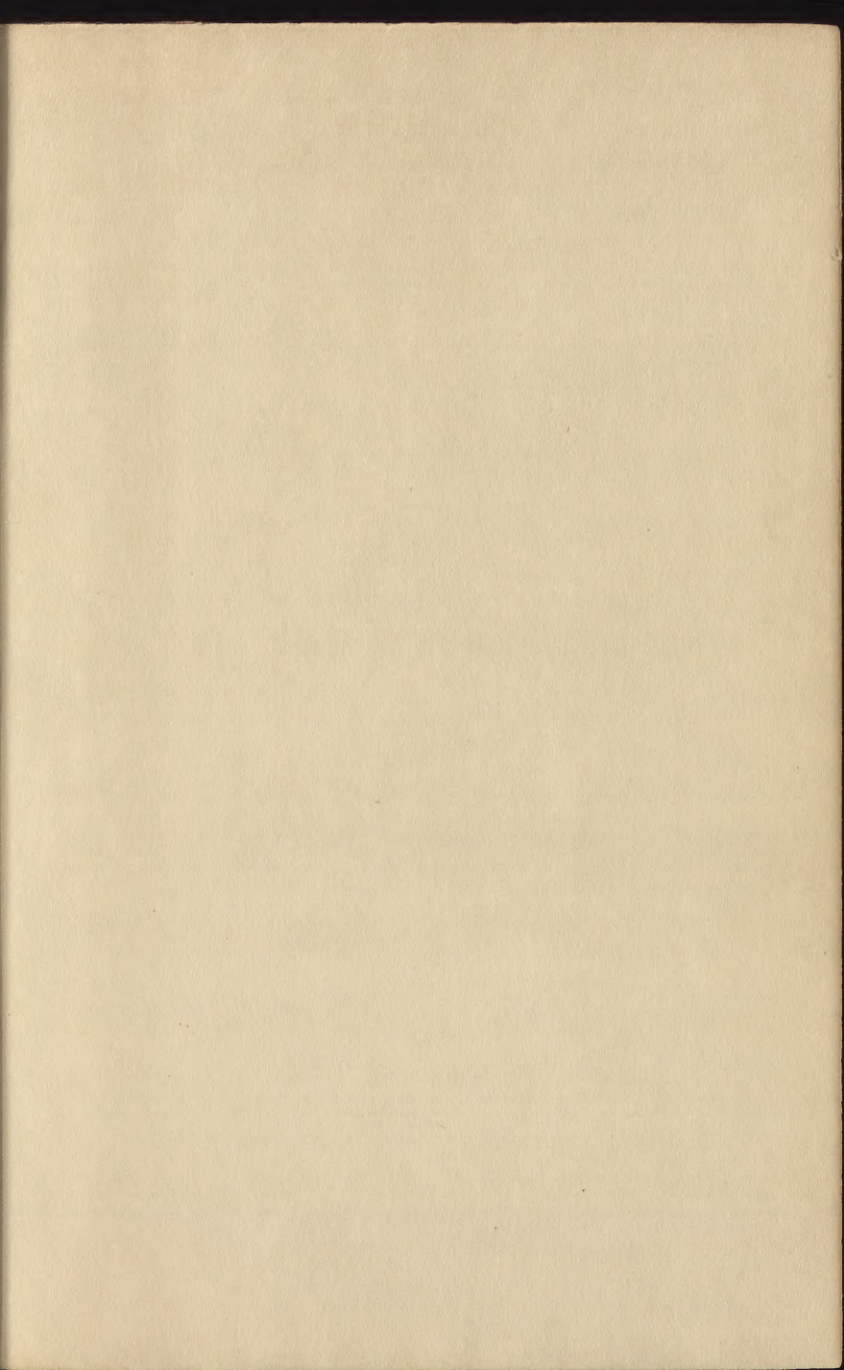
ROBERT WALSINGHAM MARTIN

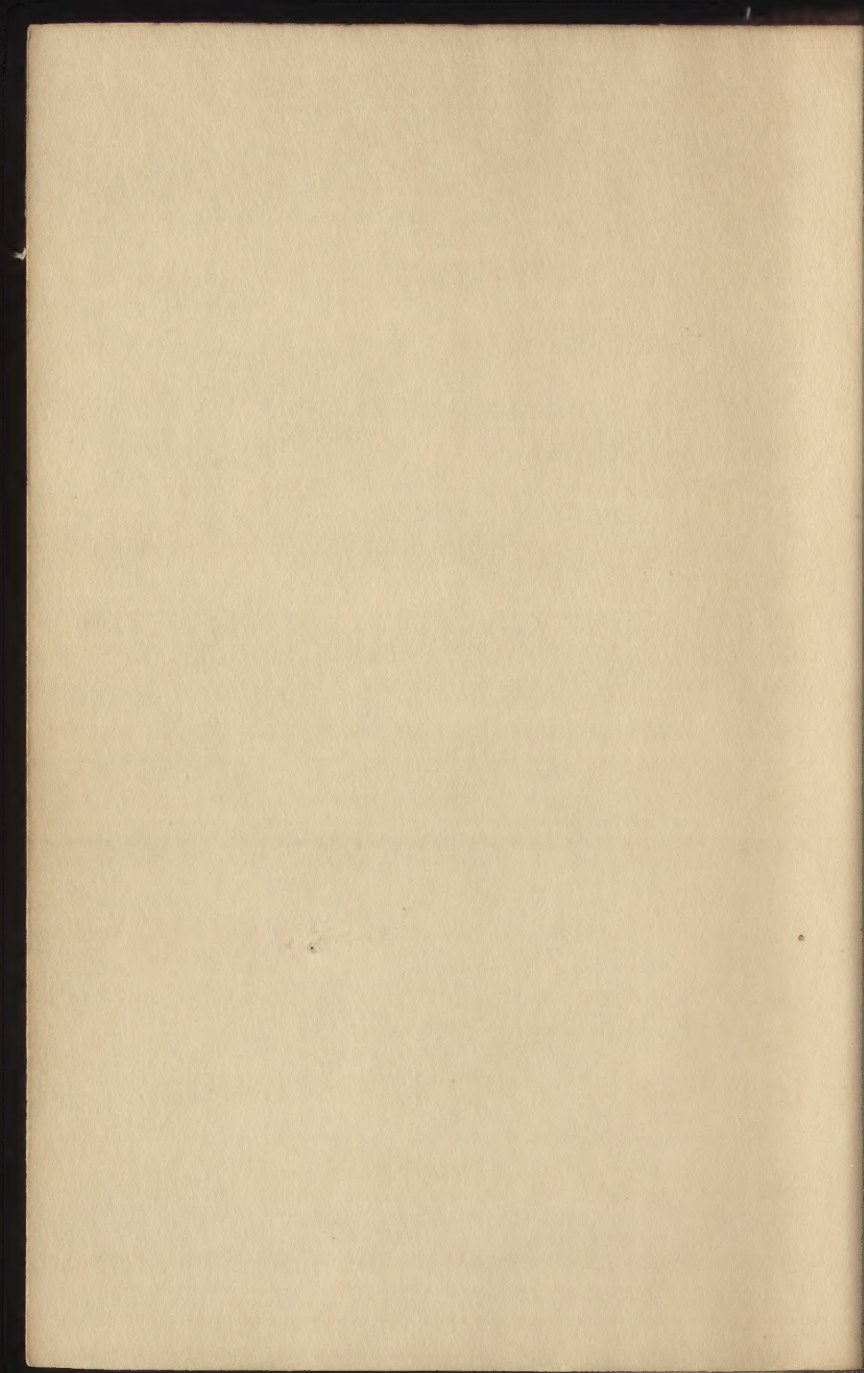
Ex Libris
JOHN LANDWEHR
Voorschoten

The first ed.!

(1864)

EMBLEMATA,
CVM ALIQVOT
NVMMIS ANTIQVI
OPERIS, IOANNIS
SAMEVCI TIRNAVI-
ENSIS PANNONII.

ANTVERPIAE,
EX OFFICINA CHRIS-
TOPHORI PLANTINI.

M. D. LXIV.

CVM PRIVILEGIO.

SVMMA PRIVILEGII.

REGIS priuilegio cautum est, ne quis citra voluntatem Christophori Plantini imprimat, aut alicubi impressos importet, venales'ue habeat libros, quorum titulus est:

Emblemata, cum aliquot nummus antiqui operis, Ioan. Sambuci Tirnauiensis Pannonij.

Ars poetica Horatij, & in eam paraphrasis, & Commentariolum Ioannis Sambuci Tirnauiensis Pannonij:

Tomus primus Commentariorum in Claudij Galeni opera, medicorum principis, complectens interpretationem artis medicæ, & librorum sex a locis affectu:

à die impressionis absolutæ intra sexennium. Qui secus factum confiscationis librorum ipsorum, tum verò quinquaginta florenorum pœna, fisco Regio exoluenda, multabitur: vt latè in Regio diplomate expressum est. Dato Bruxellæ V. Calend. Februarij. Anno M. D. LXIII.

Signato

Fabri.

QVOD EMBLEMATV̄M; quæ ferè καὶ πάρεργον operibus, pro materiæ locique ratione, ornamenti atque varietatis causa inferuntur, genera sint tria, notum est. Quorum exemplo quæ præsertim ad morum doctrinam pertinent, figuris quibusdam, poetarum vt modo delectent, magisque accendant, obduci vera, inuoluique solent, vt ὡς ἐν τύπῳ notæ, ac signa δεξιμά sint, καὶ κατενοητά. Nam τὸ ἐμβάλλεσθαι iniicere, ac proponere aliquid obscurius, quod explicationem, atque cogitationem requirat, etiam Græcis significat, sed sine dubitatione, aut interrogatione melius fiunt, ac problematis obscuriora, & dilemmatis, ænigmatis aperiora videntur.

SYMBOLA autem seu παράσημα, ipsæ rerum picturæ, ac imagines dici, quasi tesseræ, verius possunt: cognata hæc tamen, & vix, vt εἰκὼν, καὶ μεταφορά, dissident. Ac etsi hæc vt problemata vniuersa constitui possunt: trium tamen præcipuè sunt generum, quomodò & ipsorum expositio, & intelligentia. Nam & de moribus, & natura, & historica, fabulosaque, διὰ χαρακτηρισμῶν, καὶ συνθημάτων commodè finguntur: sed imprimis vitam,

vt historiæ, volo erudiant, vt quemadmodum illæ sunt Philosophia ἐιδωλοποιός, ita hæc in oculos notis quibusdā incurrant, animumque auditoris agunto, quod non secus, quàm Poësis τὸ σύνολον τὰ λήμματ' ἀμύμησις ἐστ'. Itaque tecta, arguta, iocunda, & variè significantia sint, mutuoque illa tria genera vim, figurasque impertiantur. Ipsa rerum simulachra si vulgaria sunt, abditum innuant sensum, obscuriora, non tamen κακόζηλα, aut κακόπλοστα, aut ἀπίθανα (cuiusmodi vel in Virgilio & Homero diligentia conquiras, & Aristophane, qui nubes inducit loquentes) doceant apertius, dum analoga sint. Interpretatio verò, vt fabularum, triplex adhiberi potest, eadem quippe sedes, atque loci vtriusque sunt. Siquidem & μυθικῶς, & ῥητορικῶς, & φυσιολογικῶς, quò & ἀλληγορήματ' pertinent, expositionem admittunt: etsi non omnia tam latè pateant, quoque sunt angustiora, hòc magis delectant, iudicioque & sapientia nituntur, vt epitheses poëtarum propriæ, & aptæ, velut σφραγίδες, & συγκαλλύματ', vt Phale-reus appellat.

NON satis ergo vident, quid Emblemata sit, qui quasuis sententias, historias, fabulas vulgò tritas, umbris figurarum, res eodem exprimētibz modo, aut quodlibet heroum dictum lemmate informatum, emblemata existimant.

stimant . Quis enim hoc pacto non poetarum γνώμας , fabulas , exempla historiarum omnia , proueria , apophthegmata non suffigurarit ? Vt si semiputatam vitem , pro negligenti patrefamilias , muscam contra elephantem pro temeritate , laterem lotum , pro inani labore , Curtij votum , Horatij factum pro fortitudine , & quæ huius generis de Valerio , & aliis circumferuntur , adducam , nisi aliquo adiuncto dissimulentur , & ἐιρωνικά sint , quis miretur , aut laudem tribuat ?

Quare selecta , & ὀγκώδη erunt , nec minùs , quàm cæcæ , & singulares Ægyptiorum , & Pythagoreorum illæ notæ mentem exercent : sed nec multitudine figurarum , pictorisque magis artificio , quàm potestate has res metimur . Quamobrem in omnibus sit aliquantum versatus , qui aptè ὡς αὐτοῦ ἔοικε comminisci velit , atque in rerum natura quorumvis formam , causas , proprietates , ac ipsam denique εἰδωλοποιήσῃν teneat , si legi , atque posteritatem consequi iustam studet , necesse est : nec sit stomachus , qui non quiddam , quod sapiat , inueniat .

CÆTERVM QUID hoc in genere argumenti adhuc quidam præstiterint , non meum est pronunciare , nec parum præstiterint oportet , quòd quidam totos quadraginta annos sua cudant , coquant , denique

extrudant : nec diligentiam vitupero , πόνος
 ὃν χροῖσι οὐδ' ἐν εὐτυχίῃ, ac scio Platonem octua-
 gesimo ætatis anno suos dialogos non depo-
 suisse : sed ista dico , vt τούτων ἡμετέρων ὠκυ-
 τόνων dies ferè totidem cum illorum annis
 conferam , meisque incultis , & ineptis ve-
 niam impetrem benignam . Agnosco enim
 quædam esse vulgaria , sed aliter tamen ex-
 posita , nec omnino diffido ex hoc numero
 aliquot fore insignia , & luce , memoriaque
 digna , si amicorum me iudicium non fallit.
 Audiam igitur prius quid alij de hoc meo
 subito consilio , præpropereque fœtu senti-
 ant : quòd si mihi bilem mouerint , vel ani-
 mum his collaudatis addiderint , meliora his,
 & grauiora quæ in manibus habeo , absoluiam.
 Constitui enim , quæ imitatione inter Home-
 rum & Virgilium conueniunt ὑποτυπώματα,
 multa Athenæi, plura Philostrati, & Pausaniæ,
 vnà cum posticis vetustorū nummorum parti-
 bus , lapillis variè insignibus , interpretatione
 non ingrata , cum bonis, & harum rerū studio-
 sis breui communicare . Intereà hæc lector fi-
 dei, pignorisque nomine habeto, ac vt citius
 reliqua prodeant , cum venia laudato. Quòd
 verò aliqua clarissimorū virorum nomina ad-
 diderim , non ambitiosè factum putes : nec
 enim hos noui solūm, qui omnem adhuc æta-
 tem apud exteros traduxi : sed vt pro meritis,
 memo-

memoriaque , & opinione de me publicè ,
scriptisque eorum testata , gratiam hac saltem
occasione aliquam haberem , id verò spectavi ,
ac deinceps epistolis varijs , mutuisque & in
observationibus meis , vel erga mortuos quàm
plurimos *οὐν θεῶν* cumulatiùs idem præstabo .
Vale , Gandaui Kalen . Ianuarijs , anno salutis
omnium M. D. LXXIV.

A 4

Os

*Os, oculos pictor Sambuci reddidit, aptum
Ingenij munus fingere solus amat.*

MAXIMILIANO II.

IMPERATORI AVGVSTO, GERMANIÆ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæque Regi optimo, Archiduci Austriæ, Duci Burgundiæ, Comiti Tyrolis, &c. Domino suo clementissimo.

*QVIS tibi tam iuueni diuinos fundit honores,
Ausisque immensis compleuit pectora, Regum
Maxime? non leuiter tribuit mortalibus ista
Munera, qui cælum, ac terras Deus ordine torquet.
Nam volucris latè totum fama intulit Orbem,
Te triplici insignem diademate, doribus auctum.*

A 5 Te sibi

Te sibi Roma parens legum, imperijque Latini
 Conscia nunc Dominum legit, nomenque decusque
 Addidit Augusti, & titulos, renouatque triumphos,
 Cesareas laudes cumulat præsaga futuri.
 Te quoque Pannoniæ fines tot cladibus usque
 Afflicta, Regem poscunt, donant ne corona:
 Ut Gethicis tandem releuetur cædibus, atque
 Nutu respirare tuo queat, hostibus obsit,
 Quæ toties luxit crudeli funere, passim
 Tot riuus auxit longinquum sanguinis Istrum.
 Cincta ingis Regem arboreis quoque Boëmia dudum
 Obtinet, in decus, ac vires reditura priores.
 Hæc pariter pro te certant, tuâ iura verentur
 Regna, ducem in casus sperant tot fortibus omnes
 Viribus intrepidè ruiturum, pristina cunctis
 Ut reuoces populis subito decora, aurea secla:
 Sub te ut pax coëat terrarum, iudice solo, &
 Vindice te vigeant, totus letetur & Orbis.
 Tu regere imperium pote sis, discordia cesset
 Relligionis amore tui: te autore secundum
 Quisque Deum numen veneretur, adoret idemque.
 Hæc optant sani, prædicat conscia fati
 Turba, simul gaudet fama immortaliter auctum.
 Indole iam prima docuit moderamen Iberi,
 Et necis auersæ exemplum venaticus error
 Quam capiti sacro intentabat, quid valiturum
 Ingenium, ac vires essent: fore te caput Orbis,
 Delicias hominum, quem cuncti semper amarent,
 Et puro canerent certatim pectore vates.

Ergo Deus summo tibi munere donat Olympo,

Ille

Ille regit, fouet, imperioque ornauit amœno.
Nam Iouis est ales triplex diadema ministrans,
Quæ inter præcipuū est Romanum, quod Dea vestit
Custos, nam Lupa nutriuit miserata gemellos
Vberibus fratres, & Roma præbuit orsus.
Hæc oleæ ramum dextra, pacemque reuinctam
Defert, ac vigili cura iubet omnia serues.
Sunt fluuij Hungariæ septem tua sceptrâ verentes,
Qui sibi prouideas orant, cursuque perenni
Ritè monent curarum molem incumbere Regis
Nunc humeris, te sollicitum debere caducis
Partibus obicere ex animo, saluamque tueri.
Hæc vult, ac petit arma gerens, nec læta puella.
Parte alia est domitrix Virtus, leo duxque ferarum
Candidus, hunc Boëmi submitunt Maxmiliane,
Imperio, fortem ingeminant, dominumque salutant.
Sed breuibus repetam spes quæ patriâ tenet ægram.
Deposita ac toties miserè concussa resurget
Pannonia, exitiique modum te Rege futurum
Sperat, constitues Bizantiū firmâ trophæa.
Desinet impietas, te Cesare purus inique
Posthabitusque Deūm cultus, probitasque redibit.
Diffugient nimbi, sublatis nubibus ær
In medio cunctis splendescet, te feret vnum
In terris Regem populus, compage soluta
Corporis, ad Superūm sedes, stellasque reuises,
Ornabisque aliquod sidus, propriūque dicabis.
Iam tu magnorum decus, & Rex maxime Regum,
Paucula quæ mitto placida simul accipe fronte,
Quoque fauore soles minimum cumulado clientem

Sambu-

*Sambucum: meritò tanti qui incensus amore
 Principis, hæc offert domino non digna potenti.
 Sed mitem noui, facilem expertusque subinde,
 Oro, clementi aspicias munuscula vultu,
 Quæ lusi nuper, postponens seria nugis:
 Gandaui in clara generosis ciuibus vrbe,
 Hospitio celebri, secessu & semper amico.
 Suscipe dum maiora paro, tua facta tubaque,
 Et pleno memorem virtutes gutture summas.
 Undique nam curo, laudi quod seruiat olim,
 Non ullis ego, quod possum nec sumptibus, Heros,
 Nec grauibus parco, nec cedo laboribus vsquam
 Aut terra, aut pelago, mihi bibliotheca paratur
 Dum exigua, & veteres numos, & marmora cogo,
 Ut valeam ingenti prodesse clientulus, atque
 Illustrem patriæ res gestas, commemor æui.
 Quidquid erit studium quod colligit, optime Princeps,
 Subiiciam rediens ego tantæ numinis auræ.
 Quæ, precor, aspiret ceptis, & littore sistat.
 Viue, vale Hesperij, Eoi & mirentur, amentique.*

*T. M. Clientulus minimus
 Sambucus.*

Memor

Memor vtriusque fortunæ.

QV E I S peperit dignas olim victoria laudes,
 Solenni pompa hos excipiebat amor.
 Roma suos voluit capitolia celsa subire,
 Atque triumphantes concelebrare Duces.
 Currus at appensam nolam tulit, atque flagellum,
 Possit hic aduersæ sortis vt esse memor.
 Bulla etiam collo βαλῆς, rerumque salubre,
 Quæque cauere decet, symbolon vtile erat.
 Tres quoque Alexander notas, seuumque Leonem
 Gestabat, ne esset strenuus absque metu.
 Quàm facile in luctus mutat fortuna triumphos,
 Et victor serui conditione venit?
 Fortunæ esto memor semper fortuna in viraque,
 Non facile est æqua commoda mente pati.

Conscientia integra, laurus.

PRONA virens calum spectro, nec fulmina terrent,
 Ob scelus excelsa quæ iacit arce pater.
 Quin etiam foliis crepito, Daphnemque perusta
 Nomino, quam domini sollicitavit amor.
 Conscia sic munit virtus, & labe remota
 Conditio Superis grata, virensque diu est.
 Haud voces hominum metuit, non ignea tela,
 Qui niueo mentem cinxit amore suam:
 Non hanc Eumenidum furor, aut agitabit iniquè
 Tristi, & infanti non adeunda domus.
 Candidus hoc etiam senio confectus inerti
 Nos monet, ut pressò gutture cantat olor.

Purus

*Purus congregitur sociæ, mox perluit vnda,
Et cano mores ritè colore refert.*

*Pœnitet illicitæ quem vitæ, & conscius error
Non premit, æternis concinit ille modis.*

Vera

Vera amicitia.

ET celo & terra manibus cor vtrunque tenetur,
 Externa nunquam quæ dirimuntur ope.
 Est in amicitia suavis concordia rerum:
 Nec potis est fictos, aut violenta pati.
 Nam virtute coit, simulat nec enormia lucra,
 Hæc ubi deficiunt, debita nulla fides.
 Nullus amor durat, nulli comitantur honores,
 Et quamuis causæ dissolvère leues.
 Sed nec in humanis consensus firmat amicos,
 Sint opus æterna religione pares.
 Quis sua committat Thurcis, quo fœdere tutus,
 Qui diuersa colit Numina, fingit idem?

Quæ

Quæ profunt non temeranda.

V T I L E quod vite est semper honores,
 Et meritas laudes ritè meretur.
 Nec leuiter cuius proiciendum.
 Quæ sacra sunt porcis non ea curæ.
 Nec precium norunt quid valituræ
 Sunt segetes, tantum bestię opimam
 Saginam cumulant, ventris onusque.
 Ergo sues rectè sacrificabat
 Frugifere quondam grata vetustas,
 Semper & à bobus continuuit se
 Agricolis, quorum maximus vsus.

B

Nil

Nil omni parte securum.

*Aligeros Ibis colubros auertit ab oris,
 Tetrrior ex ouo sed basiliscus adest.
 Hanc aded Aegyptus coluit, sibi praesidiumque
 Delegit contra lethifera Aethyopum.
 Nilest perpetuum, nil omni parte beatum:
 Et venit utilitas concomitata malo.
 Si prohibet longè quæ tristia fata minantur,
 Adjicit è proprio non leuiora sinu.
 Vera salus cælo: hic nullius & integer usus.
 Istic non cessat ver, viget omne decus.*

In copia minor error.

CALLIDA verrit humum longa vulpecula cauda,
 Irrisit nimium simia ἀπρεγς onus.
 Subiicit at vulpes prolixè turpia malle
 Abdere, quàm nudas semper habere nates.
 Causa fuit melior vulpis : superesse quod ornat,
 Et prodest, satius quàm caruisse nimis.
 Prodigus in vitio minùs est, quàm prorsus auarus,
 Virtutis potiùs congruit ille modo.

B 2

Malum

Malum interdum simili arcendum.

QVÆ mutatio, quæ vicissitudo
 Rerum & mixtio? frigus en calorem
 Gignit, humidaque igne sicciora
 Nobis è pelago feruntur. ingens
 Amorum Dea Cypris extitisse
 Vndis dicitur, hæc Iouem, poloque
 Quotquot numina, vertit in furores:
 Gnati tot properis, focoque
 Accensis leuiter suis sagittis.
 Num tale Affrica prodidisse monstrum
 Quiuit? si soboles potest aquarum

Tantum

Tantum, quid facient foci perennes?
Quænam frigora sopient perustum
Cor, & membra liquore temperabunt?
Sed nunc consilium patet roganti,
Exortum unde malum est, leuationem
Quæras, hæc medicina tot periclis
Multos, atque siti leuauit olim.
Ignis nam perimit, se editque tandem,
Quando pabula non habet suprema.
Amores igitur regas amore,
Flammas & facibus neces seueras.
Sic ortam Venerem mari fatebor,
Et contraria noxiis fugari.

Cur Venus è spuma?

Sunt bilis atræ flamina,
Quæ nos cient Venerem, sed in breuissimam.
Sic bulla gignit cypridem,
Breuis est enim cupidinis fruitio.
Vel salsa, quòd salacia,
Vel quòd venustum, ac elegans salsum vocant.

Superfluum inutile.
Ad Vitum Rechnicz.

DIVITIAS reputo veras quas exigit usus,
 Et sortem insignem, quam dat habere Deus.
 Porrigit en quantam bos lassus pondere linguam,
 E linguis nulla est sed crocodile tibi.
 Est gruibus, cygnis, anser tibi care, πελάργοις
 Collum, non sitiens an opus ales habet?
 Cuique suum tribuit varium qui condidit Orbem,
 Quique dedit totum, parte deesse nequit.

Quæ

Quæ sequimur fugimus, nosque fugiunt.

Ad Philip. Apianum.

QVID semper querimur deesse nobis?
 Cur nunquam satiat fames perennis?
 Haud res nos fugiunt, loco solemus
 Ipsi cedere sed fugaciore.
 Mors nos arripit antè quàm lucremur
 Tantum quod cupimus, Deum & precamur,
 Vel si rem fateare confitendam,
 Res, & nos fugimus simul fugaces,
 Ne sint diuitiæ tibi doloris:
 Ac veram statuas beatitatem
 Firmis rebus, in aspera quæ vita.

Vniuersus status, ἡ λαοκρατία.

FORMICAS homines factas dixere poëte,
 Sensus inest aliquis, prouida cura mouet.
 Sed sine iudicio concurrunt lege solutæ:
 Et glomerat montes paruula turba suos.
 Commouet has quiduis trepidas, Duce, Rege carentque,
 Ordo tenet nullus, sollicitatque furor.
 Has turbant sonitus, apibus dum rusticus aptam
 Constituit sedem, & conuocat alueolis.
 Quum coeunt ciues sine legibus, imperiumque
 Omnibus æquale est, ius, gladiusque silent,
 Et nisi seditio populum vexatque tumultus,

Præmia

*Premia nulla bonis, libera poena malis.
Ut tempestates turbo praecludit arenis,
Horum conditio mobilis, atque status.
Hos fuge, tranquillas si quæris figere sedes,
Nempe nihil firmi res popularis habet.*

B 5

Fortuna

SVNT binæ hîc cistæ, quarum tenet altera plumbum,
 Auro sed grauis est altera, neutra patet.
 Optio si fallat, plumbum vt pro diuite cæcus
 Arripias auro: quis tibi caussa mali est?
 Hinc quibus ingenium est, multos fortuna retardat,
 Non dignisq; refert præmia iniqua viris.
 In domino non est semper ditare fideles,
 Culpa, nec immeritos tot cumulasse bonis.
 Nam quos fata premunt, metas contingere fixas,
 Et misera nequeunt se releuare mora.
 Sed neque Fortuna est quidquam, nisi opinio vana,
 Quam merito spernis, vincis & ingenio.

Pietatis

Pietatis vis.

MAIOR sit pietas sanguinis, atque amor
 Fratrum, quàm imperij, diuitis & Tagi.
 Illis hac etenim præmia seruiunt,
 Et dignis decorant laudibus affeclas.

Virtutes opibus quis neget omnibus
 Præstare, & superas inferioribus
 Auris esse magis numine laudeque
 Completas, nisi sit cæcus, & impius?

Lycurgus voluit tradere posthumo
 Fratris sceptrum, sibi debita protinus.
 Sed duxit satius subdita legibus
 Firmanda, imperij quàm esse caput sui.

Plus

Plus quàm Diomedis & Glauci permutatio.
Ad Paschasium Hamelium.

NUPER Astrologus satis peritus
 Iussus nomine Principis videre
 Cælum, mox pluuias fore, ac tonitru
 Dixit, sic remoratus est volentem
 Venatum proficiscier iuuentam.
 Sed cùm nec pluuiæ, minùs tonitru
 Venisset, properant foras subinde,
 Mendacemque adeò increpant magistrum.
 Princeps in reditu videns arantem

Qui

Qui rastris minuebat, & cylindro
Glebas, num pluuias breui futuras
Putaret, rogat: ille mox petenti:
Viginti nihil his ait diebus.
Euentus quoque dicta comprobauit.
Princeps Astrologi sui cylindros
Instrumentaque, queis solebat astra
Metiri rapit, & dedit ferenda
Vati ruricole domum: iubetque
Viciſſim iſtius hic ferat cylindrum
Pro aſtris, raſtraque ſedulò colenda.

Quæ

Quæ ante pedes:

QV AE gallina sibi concredita viderat oua
 Exorbet, nullo pignore spemque leuat.
 Hec sibi non aliis inseruit, nulla futuri
 Cura, minus sensum posteritatis habet.
 Hoc vicium est multis, qui nullo parta labore
 Consumunt, reliqui temporis immemores.
 Vbera quæ sugunt vacca mulctris proprium & lac
 Præripiunt, cur his pabula leta feras?
 At nos non solum nobis, sed viuimus ortu
 Nostris, & patriæ, secula quosque ferent.

Mole-

Molestia vana.
Michaëli Sophiano suo.

MYRMECIDEM nemo potuit superare molesto

Inuisoq̃ue opere, at commoda parua tulit.

Quadriugos tenui currus forma, arteq̃ue finxit,

Quos alis tegeres paruula musca tuis.

Quiq̃ue ap̃is alarum minimo sub tegmine vela

Abdidit infandum, sed leue fecit opus.

Quid iuuat artifice tantum valuisse labore,

Ni prosint, oculos effugiantque tuos?

Nimum

Nimium sapere.

COMINVS aduersum qui spectat lumine Phoebum,
 Nititur & radiis vincere, cecus abit.
 Vane quid affectas caelestibus addere lucem,
 Ardentemque oculis sollicitare Deum?
 Sola potest magni hoc ales prestare Tonantis,
 Hæc quoque visum acuit, non superare solet.
 Alta nimis lingua, & donata sorte beatum
 Te dic, quodque velis esse, fuisse puta.
 Non benè conucniunt Phaëthon tibi regna suprema,
 Icarus optatis decidit atque polis.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὐδεν. &c.

EXERCITVS curam gerens somno levis

Est, nec profundè dormiens.

Negotiosus semper, & paratior

Ad arma, primus prodiens.

Victorias celebres tulit Macedo vigil,

Laudes, trophæa maxima.

Sopore nunquam passus est se comprimi:

Sed altera globus manu

Detentus, æreum incidebat vasculum,

Quiete mox se colligens.

De Iulio fertur minus nec Cæsare,

Ad singulas vigili vices.

C

Consi-

NIL firmum sine lege stetit, studiisque verendis,
 Consilio pacem, bellaque iusta rege.
 Quod sine iudicio prudenti, & suscipis arte,
 Foedera sint, moueas seu quoque bella, perit.
 Militiae doctrina valet, sanctusque Senatus,
 Atque domum tuta conditione tenet.
 En brevis à rixis concordia, dissidiumque
 Fit longum è socio pectore, ni caueas.
 Attica concessit belli sua sceptrà Pericli,
 Tyrtæo, & Sophocli sic quoque Sparta Duci.
 Pax melior cunctis, te copia poscit amœnam,
 Tu reparas animos, te sine meret ager.
 Ergo secessus Cadmi, cultaeque sorores
 Et viuant quosquos litera docta fouet.

Causæ inuestigandæ.

MACHINA cur obelo fundetur queris, amice,
Et velit inuersa conspiciet facie?

In promptu caussa est, se celsa cacumina propter
Factam, parte tamen sed meliore premi.

Nemo sustineat quid molem pensat ab imo,
Et mouet hic tantum conspiciendus apex.

Vera hæc si ignoras, sunt fundamenta laborum,
Hisque vetustatis post decus attribue.

Non formæ solum nos, & spectacula vulgò
Commoneant, causas sed quoque scire velis.

MAGNVS *Alexāder patulum qui subdidit Orbem,*
Vt natus esse crederetur è polo:
Illius effigiem insignem picturus Apelles,
Addidit adulator trisulca fulmina.
Sed nimium fuit hoc, & res suspecta modestos
Habuit reprensores negotij lenis.
Lysippus plastes qui Regem duxerat ære,
Hastam decere nam magis Reges ait.
Iulius exceptus victor, non Regis honores,
Vult Imperatoris sed vsque nomina.
Fulmina mortales terrent, sunt fulmina celo,
Benignius Reges agunt, & Principes.
Conuenit his Aegis, præstans & Palladis hasta,
Insigne verum herõis istud inclyti.

Vtilitatis ergo, limax.

*DVM latitans domi porta vagor, mensis que paratu
Orno, vel in venerem luxuriosa vocor.*

*Omnes certatim redimunt, me colligit usus,
Delitiis nequeo tum exaturare famem.*

*Deposui quando concham, (quæ grata voluntas)
Proteror, aut risu sæpe reuoluo humi.*

*Donec profueris se quilibet addit amicum,
Casibus aduersis mox violatur honos.*

C 3

Modera-

Moderata conditio.

Ad Andream Sbardellatum Episcopum.

QV A E volat aërios montes, super ardua tecta
 Findit, & ancipiti fertur, abitque via.
 Nunc sublime petit, medium nunc aduolat oris,
 Et Iouis imperio digna videtur auis.
 Præ senio, morbis, aut litibus altera nuda
 Nititur, & superas tentat adire plagas.
 Sed frustra tentat, licet hæc oncrantibus alis
 Libera sit, quamuis illa minusque levis.
 Alatus potius est nubes, æquarene cælum,
 Implumis nusquam sed Iouis ales abit.
 Non leuitas tollit, nec onus nos deprimat omnes,
 In medio tutum conditionis opus.

Benignitas.

Ad Georg. Drascouith. Episcopum
 Quinquecclesiens.

QVANTO' plus terræ effoditur, scrobs crescit hiatus:
 Et tumulus maior prominet indicio.

Diuitias aliis si quis communicat amplas,

Non fit pauperior, statque benigna manus.

Dispereant quorum numi pro numine habentur,

Vicinisque negant omine fontis aquas.

In tenebris cur non capiat sibi lumen egenus,

Num fit flamma minor? num quoque terra satis?

Κοινὰ φίλων dicas si Cræsi ingentia tractes,

Aut bona Pæctoli, possideasûe Tagum.

C V' M nos diuitiæ erigunt ſuperbæ,
 Et fortuna beat vel otioſus,
 Obliuiſcitur impij Deorum,
 Nec ſors adiuuat indigos ſodales.
 Aræ thure vacant, foco & decenti,
 Nec ventura animus videre cæcus
 Dignatur, tumidi aut maris procellas.
 Securi nimium ſed in profundam
 Labuntur foueam, grauesque pœnas.
 Si fortunâ igitur fouet ſecunda,
 Illam diſcito temperare mente,
 Vt prorsus dubiam, & rota volucrem:
 Sic poſthac leuiùs feres nouercam.

Sobriè potandum.

MONSTRA alit Aegyptus, Niloque latentia passim
 Sunt mala, non tutum ut sit posuisse scire.
 Id canis expertus, simul ut sitis urget amara,
 Non properat gelidis mergere guttur aquis:
 Sed leuiter fauces adhibet, lambitque cauendo,
 Noxia ne potans amne venena trahat.
 A multo refugit potu, & tetigisse paludes
 Sufficit, hoc vitam sustinet ille modo.
 Fœdius hic peccant sine qui discrimine semper
 Implentur cyathis, brutaque se efficiunt.
 Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,
 Forma refert homines, sed rationis egent.

Ars deluditur arte.

INSIDIAS Nili Varus dum tendit inanes,
 Et metuit prædam se fore rana, cauet.
 Quippe statim accurrens, ubi copia arundinis extat,
 Dentibus accisam præripit, ore tenet.
 Sic prensam à Varo prædam transuersa tuetur.
 Cannula, sic inhians luditur arte famas.
 Haud igitur veterem repetit limosa querelam,
 Decipit & magnos infima turba viros.

Sors

Sors audaces iuuat.

VT IRA segnes interim leuis ciet,
 Audentius ruant in hostes vt suos:
 Sic sors mouet minus feroces impete,
 Vt promptius fortes magis se deterant,
 Quis Hectori se opponere ingenti studet?
 Haud Nestor annis obsitus, lingua potens,
 Nec inclytus Græcorum Achilles optimus,
 Qui tot trucidarat sibi hostes obuios:
 Ajax sed est cū lectus inferior, statim
 Armatus effert in superbum se Hectora,
 Nec cedit, ambo donec astu sint pares,
 Vterque fessus symbolum alteri & daret.

Minuit

Minuit præsentia famam.

NIX stat inaccessso quæ montis vertice, nullis
 Sint licèt vrgentes, funditur à radiis.
 Vt valeant vires iusto est opus interuallo,
 Fitque repercussus fortior vsque calor.
 Quid, quod in humanis minuit præsentia famam,
 Profuit obscuro ac delinuisse loco?
 Prodidit ignaros audacia, quosue φιλαύτης
 Dicimus, at timidis nec licet esse nimis.
 Multi quos studium, & commendat Pallas amica,
 Dum tacuere vigent, publica scripta premunt.

Laus

Laus in fine.

LAVDEM tulit non qui incipit, aut mouet
Insigne opus, nam quilibet id potest:
Finem sed imponit supremum,
Hic meritos refert triumphos.

Homerus Vlyſſem πτολίπορθον, &
Victorem, Achillem nec vocat grauem.
Aiax licet sit strenuusque,
Non tamen hos dedit illi honores.

Exercitum vnus nam inſuperabilem
Turbabit, at qui compoſuit Deus
Eſt ſolus, hic nam ſcuiſentes
Imperio moderatur æquo.

Res

Res humanæ in summo, declinant.

IN MEDIO librat Phœbus dum lumina cælo,
 Dissoluit radiis, quæ cecidere nives.
 Cum res humanæ in summo stant, sæpè liquecunt:
 Et nihil æternum, quod rapit atra dies.
 Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,
 Conditio miseros hæc eademque manet.
 Mors æquat cunctos, opibus nec parcit in horam,
 Verbaque dum volitant, ocyus illa venit.
 Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,
 Concidimus citius quàm leuat aura rosas.

Reme-

Remedium tempestiuum sit.

QVÆ nocitura putas cohibe, nam occasio calua est,
 Seroque præiis sèpè fenestra patet.
 Per rimam inferuit quando caput anguis hiantem,
 Quid prohibet caudam quin etiam ille trahat?
 Præcipuè à tergo si instes, noceasque cauendo,
 Et primis addas partibus auxilium.
 Occurras subito, tardè medicina paratur,
 Cùm paries ardet proximus, vsta ruunt.

Sus

Sus lutulenta sequitur.

V N C T I S trahuntur qui culinis, aut penu,
 Veniunt libenter ad paratas & dapes,
 Morcs heri, & vocantis hos opus sequi.
 Blandis adulator modis nam pascitur,
 Consuetus & libidinum suauibus
 Coire coetibus: videntur haud secus
 Agere, sues quàm qui domum emptas promouent,
 Pedibus ligatas: nam simul vestigia
 Coguntur hinc & inde per coenum, lutum, &
 Quascunque per vias vocantur consequi.
 Laudatus esse vis si, amato quæ bona,
 Et pura, non mendaciis beabere.

Sempe

Semper ignauus.

BUFFALVS à stimulo nequicquam motus acuto,
Lentus ad agricolæ verbera pergit opus.

Indocilis semper densa cute spernit habenas,

Et præter molem nil τὰ χυδερμὸς habet.

Quem vis ingenij præstans, studiumque, laborque

Deficiunt, num quid crebra flagella iuvant?

Cochlea sit gressu malo, quàm penniger ales,

Quem cogis, leporem aut fuste sequare, canis,

Mitigat haud vllum tempus quæ prandia lambit

Muscam, nec minus ac semper hirundo fera est.

D Poëtica

QUIDVIS cū recitem, confecter seria, ludos :
 Nil est tamen proprium , imitor sed omnia.
 Et veris soleo ficta, his miscere vicissim
 Vera, vt queam pulchra esse serio, & iocis.
 Nec, quod proposui, narro ordine, verba, figuræ
 Sunt libera nobis magis, quàm cæteris.
 Non mihi materia, aut pannus, deest vnica forma,
 Vestisq̃ue singularis, induor tamen.
 Ars sed enim maior variæ aptamnectere vestem:
 Videor iners , sed artificiosissima.
 Non mea sum, fingor, celestis spiritus intus
 Agit, nec omni quod velim sum tempore.

Πολυπραγμοσύνη.

SIMIA dum laqueos imitari stulta dolosos
 Gestit, in insidiis se capit illa suis.
 Singula qui inquirat sine causa, turpiter errat,
 Et πολυπραγμοσύνη se in sua damna vocat.
 Quid iuuat excipere hos illos, confingere velle,
 Ac leuiter nugis prandia opima sequi?
 Magna licet tulerint interdum munera curæ,
 Immodicæ fatuis sed nocere magis.
 Sutoris nocuit quoque simia stulta tabernæ,
 Præcidit propriam, ficta sequuta, gulam.
 Quæ tua conditio poscit moderare libenter,
 Dumque iuuas alios, sit tibi cura tui.

D 2

Diuitiæ

QVÆ celebris fama cunctorum per volat ora
 Est Platanus Xerxis, nulla cicada latet.
 Aurea quid prosunt, si non pandantur in vsum,
 Atque ferant miseris subsidiumque malis?
 Non ego delitius reputo, nec munera rara
 Condita sint, imis si lateantque locis.
 Ex opibus tantis cur nolim parte sodalem,
 Et notum cana iure leuare fide?
 Heu stultos, qui se inuisos fecere negando,
 Magnus enim qui dat, si capit inde nihil.
 Viscera si terre scruteris copia quanta
 Se offeret, indigne quam premit omne specus?

Docti

INTERPRES Diuūm Latonam ad sicca fluenta
Corripit, ac victam cedere posse monet.
*Armīs nam exuerat Iuno, lachrymosa querelam
Dedecus ad magnum pertuleratque Iouem.
Mercurius valet ingenio, mandata per auras
Dum memor eloquio nuntiat vsque potens.
Immemor at contra Dianę obliuio nomen
Indidit, humida enim & frigiditate leuis.
Quod verò ad Xanthum fuerit līs orta, docemur,
Sit potior mixtis humiditate calor.
Spiritus è tenui fomento nascitur, humor
Algidus ast prohibet, vel remoratur eos.
In cunctis etiam superet vis ignea, vitam
Hęc largitur enim, non sine temperie.*

In secundis consistere laudabile quoque.

ORPHEVS *lyra valebat,*
Olor sacerque semper
Fuit, suave cantans.
Post hunc bonusque Homerus,
Philomela cui dicata est,
Tanquam loco secundo.
Sed rectius secundum
Illi locum dedissent:
Nam ut Psittacus meretur
Primus, loquax secundus

Pica,

*Pica, iste vincit illum.
Hoc Symbolum referri
Ad eos potest, gradum qui
Laudemque non tenere
Primam queunt: sed inde
Virtute mox sequentem.*

D 4

Про-

CÆCVS amor nunquam ratio quid dicter honesta,
 Et quid conueniat, quid noceatque videt.
 Sed ruit, ac fertur, pronum illatabile fatum
 Donec corripiat, perdat & omne genus.
 Quid Niso imperium rapuit, Minoa que regem
 Auxit, quàm nata consceleratus amor?
 Impia quid lucri tulit, an Cretensis amore,
 Tot curis tandem fessa, potita fuit?
 Hostem qui patrie fouet, atque libidinis ergò
 Omnia postponit, spretus ubique iacet.
 Qua spe soletur metuentes proditor hostes,
 Quem cuperet nunquam se genuisse parens?

Indu-

Industria naturam corrigit.

TAM rude & incultum nihil est, industria possit
Naturæ vitium quin poluisse, labor.

Inuentam casu cochleam, temereque iacentem
Instruxit nervis nuntius ille Deum.

Informem citharam excoluit: nunc gaudia mille,
Et reddit dulces pectine mota senes.

Cur igitur quereris, naturam & fingis ineptam?
Nōne tibi ratio est? muta loquuntur, abi.

Ritè sit è concha testudo, seruit vtrinque:
In venerem hæc digitis, sæpius illa gula.

Dolus ineuitabilis.

QVAMVIS centū oculos habeas, totidēque ministros,
 A specie veri fallimur, arsque capit.
 Fraudibus obscuras poteris remouere latebras,
 Nilque adeo firmum quin violare queas.
 Quàm vigil est Argus? sepelitur carmine blando,
 Callidus ingreditur pectora Mercurius.
 Quis sibi ab insidiis caueat si fraude tegantur?
 Non ficta quantum præstat amicus ope.
 Sed tales (mirum) paucos hæc protulit ætas:
 Quisque sibi viuit, cuncta regitque dolus,
 Dic simul occisum custodem, nam solet osor,

Sint

*Sint oculi ignauum quotlibet, esse Deus.
Denique segnitie mota, & torpore reciso,
Aeternis certat gloria sideribus.
Inde suam ornauit caudam Iunonius ales,
Perpetuus tristi splendor ab ense venit.*

Ridi-

Ridicula ambitio.

QUID non ambitio persuadet dedita vanis,
 Dum ex leuibus certum captat inepta decus?
 An' non ex auium cantu, quas gutture nomen
 Fingerè consuerat, notior esse cupit?
 His igitur tandem missis ut spargere in Orbe
 Nomen heri possent, atque sonare procul:
 Pristina continuo repetebant carmina syluis,
 Annonis & votum docta fefellit auis.
 Ficedulas etiam religatas pertrahit esca,
 Stamina si rumpant, libera rura petunt.
 In leuibus quaeso, firmam ne ponito laudem:
 Sola fugit virtus tristia fata rogi.

Cur fues cancris vescantur.

Sv s capitis curat graviorem sepè dolorem,
 Dum canculos fluviis qui generantur, edit.
 Collige verborum quæ sit sententia paucis,
 Singula nam prosunt moribus apta bonis,
 Qui vitiis sese dedunt, & prava sequuntur,
 Ad frugem nunquam mens nisi versa redit.
 Est opus inflectat vitam contrarius ordo,
 Atque gradus retro, quomodò cancer, eant.
 Hæc medicina leuat lutulentos nectare morbos,
 Consilio ut liqueat poenituisse mali.

Vfus

Vfus, non lectio prudentes facit.
Ad Fulvium Urfinum suum.

NON doceo semper, non est cur sæpè reuifas,
 Lectorum memorem pagina nostra facit.
 Possidet ingentem numerum qui vendit auarus,
 Doctior at nunquam bibliopola fuit.
 Perpetuò si nos verses, relegasque seuerus,
 Si non vtaris, contineas ue memor:
 Nunquam proficies, periit labor, atque lucerna.
 Officij hoc nostri vt te moneamus erat.
 Id quoniam rectè noras doctissime Fului,

Impri-

*Imprimis veteres te erudiere libri.
Horum tu numerum insignem, rarumque tueris,
Ingenio multos restituisque libros.
Id quoque delectat Sambucum, & tota vetustas:
Prosimus quibus est copia nulla, vale.*

Vcl

Vel minima offendunt.

PARVÆ etiam caussæ magnos in damna vocarunt,
 Scrupulus incœptum nōnne moratur iter?
 Ingens è Ponto piscis desertur in Istrum,
 Husonem vulgò Pannonis ora vocat.
 Parvulus aduerso nare hunc quoque flumine cogit
 Sturiolus, nostras hoc cumulatq̃e dapes.
 Quàm leuiter præda potitur piscator amœna,
 Dulcibus equoreas dum Husò relinquit aquas.
 Sic furem, longis artem qui exercuit annis,
 Mica salis meritam cogit adire crucem.

Varij

Varij hominum sensus.

Ad Franciscum Forgaꝝ Episcop. Var.

QVÆDAM anus in sacrum portabat crania collem,
 Ossibus humanis ne minuat honor.
 Sed titubans ægris pedibus cùm verticem adiret,
 Concidit, ac varium crania versat iter.
 Illa videns labi diuersè cuncta retrorsum,
 Quodque adeò discors semita ferret onus:
 Quid mirum si tot sensus, quot in vrbe figuræ
 Sunt, ait, in viuis, num ossibus vna via est?
 Nōne iecur Tityi restat, subitoque renascens
 Exercet variæ quæ laniabat, auem?
 Sic dum nos tellus indutos mole dolorum
 Detinet, ancipiti mens vaga fertur equo.

E

Temera-

Temeraria ignorantia.
Ad Bartholom. Marlianum.

MVSCÆ sunt temerarie, & molestæ,
 Lambunt prandia, nec mouentur actæ.
 Has vt fortis, & inclytus repellit,
 Nec suffert, ita literis colentes
 Mites sunt studiis, loquacitatem,
 Ignaros, temerariosque vitant.
 Hi audent quiduis enim mouere vbiq̃ue,
 Auresque obruere elegantiores.
 Ceruus cornibus abdidit relictis

*Se, maremque piget, magè est pudicus.
Sic quos expoliunt nouem sorores,
Et florent solida eruditione :
Hos lenes videas, parum & loquentes,
Nec nugæ modò venditare inanes.*

E 2 Pericu-

Periculum in promptu.

SÆPE malum expertus tacta torpedine conto est
 Piscator, rigidam dum trahit ille manum.
 Sit licet in fundo piscis, nec corpora tangat,
 Per quod contiguum est frigore, seuit iners.
 Fatales veniunt casus, sperataque nunquam
 Damna, licet caueas, effugiasque procul.
 Nil sine fraude agitur, quauis latet anguis in herba,
 Nec metuenda solent impedisse magis.

Interiora vide.

FORMA tibi præstans, oculi cum sidere certant,
 Atque habitat toto corpore pulchra Venus.
 Sed vitis animus, mens vndique, corpore toto
 Atque sinus pleni, mixta venena latent.
 Est manus ad cædem prompta, ad periuria lingua,
 Lumina, frons meretrix, nec pede tutus ades.
 Quàm malè Mercurius dotes cum Cypride iunxit,
 ὥςτε καλῶ μὴδ' nil color intus habet.
 Ergo puer multum soli ne fide colori,
 Ni probat hunc virtus, quæ mihi pulcher eris?

E 3

Virtus

Virtus vnita valet.
Ad Principes Ungariae.

NIL mare corrumpit, salsum à putredine tutum est,
 Multaque perpetuis motibus acta, vigent.
 Si tamen in fossas deriuës, atque paludes,
 Vim patitur, dotes nec tenet inde suas.
 Dulcibus amittit vires, nitrique vapores
 Exhalant, quoties mutat origo noui.
 Plus vnita potest virtus, dispersa labascit,
 Atque suo durant quolibet apta loco.
 Pignore commutat suauì translata veneno

Peysius,

*Persicus, & tutis carpitur illa gulis.
Fluctibus in medijs patriæ tot cladibus ætæ
Concordi procures subueniatis ope.
Nec vos exose mentes, propriæque salutis
Oblite exagitent, & nota turpis alat.
Huniadis memores, ac Regis queso Mathiæ
Estote, ad quorum nomina Thurca tremit.
Diuersum ne vos studium disiungat iniquè,
Colligat in patriæ vos amor vnus opem.*

E 4

Impera-

Imperatoris virtutes.

QVÆ ratio belli sit, qua virtute Ducemque
 Instructum cupiam, si præstet fortibus ausis,
 Ni piget, en breuibus declarat symbolon istud.
 Consilio celerem decet, eloquioue potentem
 Esse Ducem vt caueat, tardos, Martisque perosos
 Exacuat, regat, inflectat sermone suau.
 Cum proprium est paret arma, nocet cunctatio vana,
 Infractusque animo reliquis præcurrat in hostem.
 Anguibz & studium pacis, fœdusque notatur.
 Nil tamen hæc profunt, vacua estque scientia belli,
 Si fortuna nocet, pulchros confundat & orsus.

Absit

*Absit auarities, dominetur nulla cupido,
Principis vt sequier possit vestigia miles,
Quem videat propriis parentem legibus vsque.
Hunc fore victorem credas, dignisque triumphis
Imperioque ferentem cui venientis honores.*

E 5 Physicæ

Physicæ ac Metaphysicæ differentia.

NATVRÆ multa est cognatio mobilis, atque
 Prodiit æternis, illaque nosse monet.
 Est etenim fœtus veluti genitricis amicæ,
 Sed patitur, soluit tempus edaxque breuem.
 Quidquid enim regitur, proprio nec nititur ortu,
 Compositis abeunt partibus, atque iacent.
 Illa sed excelsa manet, & stat sede perennis,
 Temporis ac nullis motibus obiicitur.
 Ocia amat, mentem pascit, non utilis omni,
 Huius tu sobolem sed cole præcipuam.
 Utque solent τῆνδε vitam cumulare benignè,

Τοῖς μετὰ sic φυσικοῖς praefero ego φυσικὴν.
Illa tibi effigies monstrabit dextra, manusque
Accipitre aërio prouida templa Deūm.
Altera pars grauis est elementis atque caducis,
Et Veste templo quæ tibi Terra siet.
Attamen his potior cunctis sit religionis
Semper honos, mentem dirigat illa tuam.

Dum

Dum potes viue.

*Ad Achillem Bochium, tanquàm paren-
tem, de sepia.*

D V M me venatur, sequitur piscator auarus,
Decipio effuso prompta liquore manus.
Obscuri latices me condunt, cernere tectam
Atramenta vetant, abdita tuta nato.
Sic quibus in promptu modus est defendere vitam,
Cur non effugiunt, seque tuentur ope?
Donec qui celo hanc animam demisit ab alto
Nos vocet, ac tenebras mutet honore graues.

Displicet

*Difficet immatura Deo mors, nulla potestas
In vitam, supera quod datur arce, tibi.
Polypus euadit, vario dum ad saxa colore
Se induit, atque alias iniicit vsque moras.
Tu qui præstiteris tantum, possisq̃ue, libenter
Ingenij nobis des monimenta tui.*

Gene

Generosis DD. Marco & Ioanni
Fuggeris fratribus.

L I L I A Fuggeris donans certissimus autor,
Hæc, ait, æternum non modò vere tuli.
Quidquid & addiderit virtus, tempusque serenum,
Compositis sit idem ius, sit honosque volo.
Spes fuit, hanc cumulant virtus, & fama perennis,
Arma domus propria hæc nobilitatis habet.
Diuitias virgo dedit, haud temerarius error
Fortunæ, idque docet largior usus opum.
Nam quibus hæc causis veniunt, commercia digna
Orsibus, & laudis nomen habere solent.

Viuite

*Viuite concordēs linguarum dotibus aucti,
Crescite multiplici semper honore pares.
Inuideat nemo, noceat minus os iniquus:
Assiduos meritis vesp̄er, & ortus amet.*

De

*De obliuione & ferula Baccho dicata.
Odi memorem compotorem.*

*O D I symposij memorem, dubie & simul
Lit̃is : nam calices volo, verbaq̃ue libera,
Ludos atque iocos niue pectora candida.
Baccho rectè igitur veteres Ferulam dicant,
Oblitumq̃ue cor, vt penitus fileant, suos
Aut lesi socios leuiter modo puniant.*

Spes certa.

PASSIM mortales spe seducuntur inani,
 Luditur & vanis non temeranda fides.
 Quid magis est ovis dubium, sint candida quamuis,
 Nónne mouent stomachum, damnaque sepe ferunt?
 Si Gallina tamen genitali hic incubet igni,
 Ac foueat presens subdita dona calor,
 Certius an quidquam pullis, & scenore viuo,
 In tutis igitur spemque decusque loca.

F

Epi.

Epidemiæ potior caussa.
Ad Ioan. Baptistam Razarium.

TETRAM nimis describit, ac luem grauem
 Graiugenûm procures trahentem amarulenter, &
 Exercitum in dies magis voracibus
 Faucibus, atque odio prementem Homerus optimus.
 Apollo nam infestus suis radiis potest
 Inficere aërias plagas, nocere plurimùm.
 Est medicus & simul solet depellere
 Noxia, cùm libuit, salutis auctor integer.
 Sed quod cadebant bestię primum solo,

Tardius

*Tardius atque homines sensere tabem post malam,
Erectior quia ambulat, nec spiritus
Pestiferos subito traxere terre in intima.
Cælo hæc Achiviis pœna venerat,
Dum nimium cupidi videntur ultionibus.
Sed nos Deum precemur, auertat malum hoc;
Et meritos gravius, monere leniter velit.*

F 2

Mens

Mens immota manet.

D I C I T U R interna vi Magnes ferra mouere:
 Perpetuò nautas dirigere inque viam.
 Semper enim stellam firmè aspicit ille polarem.
 Indicat hac horas, nos varieque monet.
 Mens utinam in cælum nobis immota maneret,
 Nec subito dubius fluctuet illa malis.
 Pax coëat tandem, Christe, vnum claudat ouile,
 Lisque tui verbi iam dirimatur ope.
 Da, sitiens anima excelsas sic appetat arces:
 Fontis vt ortui ceruus anhelus aquas.

Iniuria

Iniuria grauis est omnibus:

Ad Hadrianum Gulielmum Neapolitanum.

D V M mollis, bibula & scopulis auellitur vdis
 Spongia, vim veluti sentiat illa, tremit.
 Quò magis est viuis iniuria, visque dolenda,
 Hinc odium, cedes, ultio mœsta, furor.
 Vel leuiter contra nitenti verba minantur,
 Et cessisse parum dedecus esse putant.
 Haurit at vt patiens, multa hanc distendit & vnda,
 Tristia non meritò sic toleranda bonis.
 Iustus erit vindex cunctorum crimina querens,

*Se huius qui patitur sustineat monitis.
Reddet pro factis quantumlibet ille modestis,
Impia iudicio fex peritura Dei est.
Nilominus studeo benè de quocunque mereri,
Officio vincam sic stimulum inuidie.*

Deum

Deum velle, non cogere.

Ad Ioan. Auratum.

QVID QVID inest nobis, venit altis sedibus, omne
 Teque iuuat, gratus si modò suscipias.
 Nam velut è celo si pendeat ætheris hamus,
 Si fugis, auerso non trahet esca loco.
 Scire libet verum, è nihilo qui cuncta creauit,
 Os homini, & mentem cernat vt astra dedit.
 Hanc aliis sobolem præfert, æterna tueri
 Atque velit semper iussa paterna sequi.
 Premia proponit largus, poenasque luendas,

*Non beat inuitos, lenta sed vsque mouet.
Ni propria, & nobis ignota mente legantur
Felices, & quos Tartara dira vorent.
At nos, summe pater, tua sit quaecunque voluntas,
Caelesti immeritos sede locato, precor.*

Æscu-

Æsculapius.

Ad Volsungum Lazium polyhistorem.

QVÆ cernis Medici referunt insignia veri.
 Noctua, cum baculo serpens, dextraque salutis
 Effigies, pullus, proluxa & barba, galerus.
 Hec Asclepiadi tribuebat docta vetustas.
 Vim medicinarum teneat, moderetur & arte.
 Sitque valetudo ante oculos, non sordida lucra,
 Hinc vigil & norit casus predicere morbi.
 Est sacra gallina, ut victum prescribat amicum,
 Et succo tenerum, vires ut conferat egro.

Γλαυζ̃ monet & fieri grauiores nocte dolores.
 Ac licet imberbi fingatur Apolline natus,
 Ipse gerat barbam, iuuenis nunquam ausit adire
 Suscipere egroti aut curam, ne ladat ineptè.
 Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum
 Vt subita morbum credat mutarier hora.
 Ergo prouideat, fugiat ne occasio segnem,
 Currit enim hæc præcept, momento & perdidit agrum.
 Pileus insignis quia morte eliberat atra.
 Hæc sciat Hippocrati cupiens iurare magistro.
 Hæc adeò Laxi custodis, clara Vienna
 Artis Apollineæ decus vt te prædicet, ornet,
 Et sese tanto securum iactet alumno.

Nemi-

Neminem fors continet sua,

Ad se ipse.

NEMO sua potius est contentus vivere sorte,
 Alterius semper fortunam laudat abundè.
 Illius que locum petit, ac lucrari optat.
 Cecum odium proprii, quid non mortalia cogit
 Pectora? quas curas præter rem una ingerit hora?
 Mercator leuibus tentatus fortè periclis,
 Miles, ait, potior: cur non mage castra sequamur?
 Belli pertæsus nummosus prædicat arcas,
 Agricolam docti, quos magna negotia vexant,

Grami-

Gramineas iactantque casus, victumque modestum.
 Hi contrà lesi, cum iurgia dira fatigant,
 Vel celo segetes tanguntur, moenibus omnes
 Felices clamant, & iugera parua queruntur.
 Quod si caelestes illorum vota, phrenesim
 Audirent, rueret subito in contraria vulgus.
 Iidem eadem reprobant, properis mutantur & horis.
 Sed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:
 Nec furor, aut stultus leges diis ponere quærat.
 Naturam paucis reficis, nec diues egeno
 Plus habet: excruciat qui se mercator ad Indos,
 Non adeò fruitur partis, nec præmia grata,
 Sint maiora licet, quàm cura domestica portat.
 Pignore sylvestris mites superat quoque pomos.
 Caprificus cumulat ficus, non illa sapore
 Sed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.
 Tu, quodcunque venit diuino munere, lauda,
 Cresus an Irus eris non te coquat: omnia præter
 Quàm pietas Christi, vaneſcent puluere in auras.

Generosa vestigia.

Ad Iulium Comitem à Salmis.

PENNA aquile non fert alias, corrodit edendo,
Et nocet admixtis è propiore loco.

Quis neget alitibus diuinæ munera sortis
Non eadem, & variè distribuisse Deum.

Ante solet tempus teneros depellere nido
Pullos, & fortes protinus illa facit.

Aduersum cogit solem quoque sollicitare
Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.

Quo quid nobilius, vestigia parte tuetur:

Natu-

*Naturam retinent reliquiae ue parem.
Sic quos commendat genus alto à sanguine Regum,
Conspicitur, signum & nobilitatis habent.
Fortis equi proles denso sic puluere gaudet,
Degener haud aquilas vlla columba tulit.
Sic atavos, proavosque tuos imitaris & ornas,
Iuli Salmorum suspiciende Comes.*

Amor

Amor dubius.

AMOR venustis imminet,
 Venustiores separar,
 Secutus haud semper capit.
 Ciens cietur mutuo,
 Moratur & spe subdola.
 Amaror hoc suauior,
 Et nullus est amarior.
 Habens habetur lubricus,
 Quantum addit aufert flammule,
 Cor alterat saepe & die.
 Vt follis est in flamine,

Non

Non dat prius, ni acceperit.
 Mora est amor solubilis,
 In spe timorem copulans,
 In gaudio fallacibus
 Ludens, inanes ebrians,
 Plenos leui vacuans modo,
 Vicens calore frigidus,
 Præter nihil dans spem & metum.
 Nudum caue puellulum,
 Nam vulnerat seuissimè,
 Sed curat haud tutissimè.
 Mellitus & subblandulus
 Subegit omnes cælites.
 I, post tribuas cupidini
 Incertior certissima
 Dolo qui torquet graui,
 Grauem tamen nec senseris:
 Virtutis ast amor sibi
 Constat, nec aufert præmia.
 Ornans suos laboribus,
 Memoriam nec immemor
 Fraudans, beatis aggregat.
 Sollicitet hic nos postea,
 Sequamur, & sequentibus
 Annis secuturum decus.

Dulce

Dulce venenum.

DVM coit in suauem mas vsum, vipera hiulco,
 Si non vana fides, excipit ore caput.
 Post vbi se satiant, & consuetudine longa
 Impleuere, gulam dentibus illa fudit.
 Luxus suaue malum, non sentis, pascit edendo,
 Cumque bonis vitam sustulit ante diem.
 Quid mihi post mortem natorum illa vltio prodest,
 Quod matrem nixus corripuere nece?

G

Nullus

Nullus dolus contra casum.
Ad Stephanum Gentilem, nobilem Genuensem.

QVIS non miratur noua quæ spectacula nuper
 Danubio sunt visa soluto?
 Bruma gelu pingues latè compresserat agros,
 Plaustra uehebanturque per Istrum.
 Accidit ad Regenspurgum, quæ libera floret
 Imperio vrbs, ut vulpis oberrans
 Per glaciem & ludens concreto tergore aquarum
 Deciperetur, & vda veniret.
 Fortè etenim frigus, medio dum Phœbus in axe

Verſ. t

*Versat equos, dissoluitur vna,
In partesque abiit glacies, vulpecula praeceps.
Corripitur, frustoque residet.
Atque ea dum metuit liquidum contingere flumen,
Hoc iter insolitumque natare,
Per medium fertur glacie alueum, donec anhelat
Vendobona capiat in oris.
Iam dic, quae casus contra vigilantia prosit,
Quis dolus haec caueatque futura.*

G 2

Empra

Empta dolore voluptas.

STELLATAM ostentat caudam Iunonius ales,
 Sed natibus monstrum celat, inestque vorax.
 Ducitur à tergo vinctus qui pascit edacem,
 Quicquid erat lucri prodidit inque feram.
 Cui meretrix forma placet, utque colatur inescat,
 Perpetuò ad turpes cogeris esse nates.
 Has alis, & semper veneraris donec abundas,
 Pauperior cum sis, pellit amica foras.
 Hens fuge sortita procul, nocet empta dolore voluptas.
 E' Venere & Baccho, semina mortis eunt.

Neces-

Necessitas dociles facit,

Ad Joan. Panithy, sororium.

NECESSITAS quid non docet, fames simul?

Natura sepè his nam solet mutarier.

Formare vocem Psittacus consueverat,

Hero & salutem dicere, ac molestius

Lenire Caesaris : loqui necessitas

Coëgit & Croesi parentis filium.

Auiculas cernis sitim vt leuant suam,

Trahendo quas appendis urnulas aqua,

Clausum penuque rostro vt inquirant suo.

His disce tu prudentius loco, & foro

Servire, cui ratio est, sagaxque dictio.

Sera parsimonia.

SEMPER eris pauper reditus si sumptibus aequas,
 Et larga dones munera cuique manu.
 Enumera census, subduc ratione supersit
 An multum, lapso & mense. quid addideris.
 Tempore prouideas, vacua ne sede morere:
 Marsupio restet quantula summa vide.
 Ne senium, morbi, duris & rebus egestas
 Quando urgent, ludat fundus inanis herum.
 Nec tamen insideas partis, non crastina versēs
 Sollicitè: fructus sit mediocris opum.

Sapientia

EMBLEMATA.
Sapientia insipiens.
Arnoldo Arlenio suo.

103

A CEREBRO sensus manant in corporis artus,
Sed tamen exhibiti muneris auctor eget.
Quod mouet est expers motus, mirabile dictu,
Viuidus & vacua spiritus arce datur.
Haud secus ac cotis ferrum, licet ipsa secandi
Exors, communit, donat acumen hebes.
Qui sua distribuunt, aliis que cauere videntur,
Cur sapere hos dicas? re sine nomen habent,
Proximus esto tibi, vicinum deinde inuato:
Sic potes alterna commoditate frui.
Ne cuius credas: mores Arnoldi vetustos
Cum libris frustra quaerimus Orbe leui.

G 4

Tempore

Tempore cuncta mitiora.

PRÆTERIENS quidam vites, nondumque calore
 Maturum arripiens gustat, damnatque racemum.
 Quinetiam pedibus contriuit, nullus ut inde
 Austero imbueret succo sua labra viator.
 Iudicium prauum est hominum, nec tempora norunt
 Expectare, minus cupiunt subiisse labores.
 Ardua sunt aditu primò, quæ pulchra fatemur,
 Tempore sed fiunt opera, & post mitia cuncta.
 Sed refugit penitus botrum formosi puella,
 Casta & αἰωγενίμ, sidus nec palmiti amicum est.

Versura

Versura inextricabilis.

VERSVRAM facio, quod soluo debeo semper,
 Promouet & quantum pes, tenet alter item.
 Nomina conficiens mihi non, sed lucror amicis;
 Pro me; proque aliis angor, vtrunque nocet.
 Alterius qui vult opulentior esse crumena,
 Non sua connumerat, pars ea maior abit.
 Quanto esset satius curarum demere partem,
 Ac tenui, modò sit commoda, veste tegi?
 Quid mihi si plumis alienis induor, intus
 Nil proprium quod sit postmodò possideam?
 Turgida nunc Phoebe lucet, nunc indiga prorsus
 Fit: nam quod monstrat, fratris ab orbe tulit.

I. SAMBVCI
Mutua & Coniuncta.
Ad Francisc. Robortellum.

ÆREA quæ turri auditur campana, monetque
Ad sacra conueniant vir mulierque Deum,
Non à se reboat, pistillo tacta sonabat,
Hæc operam tradunt mutua, vimque sibi.
Quis sapiens dici poterit, si sensa voluntas
Exprimere, & docta nesciat arte loqui?
Dat sine mente sonum vacuo qui pectore verba
Fundit, & ingenium quod caret eloquio.
Nec minus exiguum studium sine diuite vena
Fert laudem, vnde quid contulit ingenium?
Hæc tu præclarè iungis, cum laude docesque;
Te schola miratur, te Venetique colunt.

Otium

Otium sortem expectat.

COLLE molendinum paruo statuere parentes,
 Ventus ut exagitet, farra terantque mole.
 Omnibus ut vitam auxiliis ars protegat, ornetque,
 Opprimat incautos ne diuturna fames.
 Ast ratio melior quam suppetit vnda perennis,
 Flabraque dum desunt ne rota cesset iners.
 Ventifona ignaui similes, quibus otia cordi,
 Dum sortem sperant, ingenioque vacant.

Mixtus

Mixtus status οὐκ ἀνευ ἀρχοντος, πρώτῃ.

FLORILEGÆ quod apes faciunt æstate vagantes,
Illarum mixtas more sequamur opes.

Hæ Regesque Ducesque colunt, his semina mentis
Aeternæ, & parent legibus, arma cient.

Obseruant procures, & queis meliora videntur,
Vnanimis cunctis ritè præesse volunt.

Nil sine consilio Princeps, reliquus ue senatus
Suscipit, ingestum sicque tuentur opus.

Exercent Martem, sunt his simulacra quictis,
Ignauos pellunt, præmia dantque bonis.

Has tibi proponas: nisi sit pietate Monarcha,

Qui

Qui sine re tantum nomen habere velit.
Ipseque non minùs ac alij, sua iussa capeſſit,
In quibus eſt æquum, & publica damna cauēt.
Talem ſi quiſquam ſperat, tu Maxime Cæſar
Es Fernande, tuus Maxmilianus erit.

Non

Non dolo, sed virtute.

BERGÆ (est oppidulum mari propinquum
 In pinguem patet unde iter Zelandum)
 Nuper simiola edidit notandum
 Exemplum, simul & dolo iocosum.
 Nam cū castaneas foco sepultas
 Vidisset, cinerem institit mouere,
 Prunas sed metuens, statim catelli
 Stertentis pede surripit coactō.
 Res est digna fide recentiori.
 Laus est alterius malo cauere,
 Sed fraus est aliȝ dolo nocere.

Fraudes

*Fraudes neſtere qui ſolent malignè,
Querunt commoda ſic malis bonorum.
Delirant quoque Reguli, Ducesque,
Sed pœnam luit innocens popellus,
Huius ſanguine diuidunt furores.*

Stultitiam

MVLTI quos opibus Deus beauit,
 Aut Fortuna, solent leues abuti
 In res prodigialiter nocentes.
 Vt quæis ingenium foret benignum,
 Et doctas sequier velint camoenas,
 In fastus abeant, opes morentur,
 Nulli vt consuluisse, nec iuuare
 Dignentur premit vt bonos egestas.
 Nollem diuitiæ mihi darentur
 Istæ, quæis decus, & perenniores
 Laudes impediuntur, ac mouentur.
 Quare stultitiam pati venustus
 Vates dixit opes, nec expetendas,
 Fortunatus eris, sed hand beatus.

Partium τῆς οἰκουμένης symbola.

Ad Hubertum Goltzium antiquarium.

EST regio quæuis climate certo
 Aëre distincta, & commoditate.
 Quælibet haud quiduis terra feretque.
 Africa monstrosa est semper habendo
 Antea quod nemo viderat vsquam.
 Fert Asia immanes frigidior
 Nempe solo apros, & nimbigera vrsos:
 Sed reliquis vincit viribus omnes
 Belua, quam Europæ temperat aër.
 Taurus ut est fortis, bufalus vnà.
 Ergo sit Europæ taurus alumnus,
 Africæ at insigne sitque Chimæra.
 Sint Asiæ immites vrsus, aperque.

H

Quibus

Quibus Respublica conseruetur.

NON satis est Regum titulos, insigne, coronam,
 Atque magistratus gerere, ut Respublica firma
 Stet, maneant leges, pulchris ac rebus abundet,
 Artibus efficitur, quæ & non vulgaria dicas.
 Nempe suos redamet ciues, patris induat artus,
 Præsentemque statum foueat, nec mutet iniquè.
 Legibus, ut reliqui, propriis & pareat author.
 Protegat insontes, vitiosos pellat abusus,
 Hostibus occurrat, valeat subiecta tueri,
 Vnde sit, accipiat : quid enim imperium sine nervis?
Præcipue

*Præcipuè studeat cultum retinere Deorum,
Inde suis promptè, atque aliis tribuisse benignè
Quod decet, atque æquum iuris præferre rigori.
Qui moderantur onus, prudentes, quàm sapientes
Sint magis, exemplis dignos testentur honores.
Laus virtutis enim non scire, sed actibus, vsu
Et præstare : decus sequitur, sic pax'ue perennis
Rectorem, ac cives longum servantur in ævum.*

H 2

In

Ad Paulum Manutium &c.

QVI vigiles studiis noctes egere, diesque
 Parcere non oculis, nec voluere sibi:
 Hos celebres lato nomen disseminat orbe,
 Ac simul in cælum fata suprema vehunt.
 Mortua non mors est, quæ etiam post funera viuit,
 Hoc decus à Musis, præmia tanta ferunt.
 Id cute nudatum caput, & tuba, vitra libelli,
 Hora refert, laurus, nuntia fama, globus.
 Ista ferè Brugis, Vines Lodouice, sepulchro
 Addita sunt vestro symbola marmoreo.

Præcocia

Præcocia non diuturna.

PRÆCOQVA si carpas, & quæ matura colore
 Non benè sunt, hora spes alit exigua.
 Nempe cadunt fluida, atque sua putredine lucem
 Momento simul hæc, interitumque vident.
 Bechion id medicos docuit, quod flore superbo
 Ante diem emisso caule statimque perit:
 Vt multis dubium anceps commouerit herba,
 Hæc duo num soleat pignora ferre sibi.
 Floribus haud tuta est properas quoque amigdalus ipsa,
 Gloria nam præceps vix triduana viget.
 Humida natura subito vis carpitur igni,
 Et viduus sese conficit ipse calor.

H 3

Partes

I. SAMBVCI
Partes hominis.

PRÆCIPVAS nostri partes tribuere vetusti
 Dūs, quorum ambigua vertitur ordo via.
 Linguam Mercurio, cuius facundia pacem
 Nunciat, & Diuūm bella minatur ope.
 Splenem Saturno, tetra non bile senescit,
 Tristibus & vitam sustinet ille modis.
 Iupiter ast hepar proprium deposcit, amoris
 Namque putabatur fons, & origo noui.
 Sanguinis est cupidus Mauors in prælia ducens,
 Cor, cerebrum Phœbi, quippe calore vigent.
 Sed stomachus Lunæ, quia debilis, humidiorque
 Renes & generis membra cupido fouet.

Ambi-

Ambitio.

QVOS levis ambitio inflauit, populiq̃ue fauorem
 Muneribus captant, gloria vana subest.
 Hosq̃ue vtri pleno assimiles, ventoq̃ue tument,
 Nam arbitrium vulgi semper inane sonat.
 Qui tribui veram sibi laudem querit, ineptos
 Contemnat plausus, iudicioque regat.
 Virtus æternũ celebrat, pietasq̃ue tuetur:
 Laus & laudatis est placuisse viris.

Musarum, ex antiquis numis Q. Pomponij, veræ effigies, & etymologica vis ex Virgilio.

Ad Hannibalem Cruceium.

CLIO gesta canens transactis tempora reddit.
 Melpomene tragico proclamat mœsta boatu.
 Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
 Dulciloquos calamos Euterpe flatibus vrget.
 Terpsichore affectus citharis mouet, imperat, auget.
 Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, vultu.

Carmina

*Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vranix celi motus scrutatur, & astra,
Signat cuncta manu, loquitur Polyhimnia gestu.
Mentis Apollineæ vis hæc mouet vndique Musas,
In medio residens complectitur omnia Phœbus.*

H 5

Casus

Casus interdum natura supplet.

DICITE mortales si quid mirabile dictu
 Vidistis, vel visuros vos creditis unquam.
 Multa ferunt casus, naturæ impletur & ordo,
 Quo sit cunque modo. Porcam venatibus vrgens
 Quidam consequitur, transfigit cuspide acuta.
 Vulnere de medio labuntur pignora, onustam
 Interimens matrem foetus deliberat aluo.
 Atque ita quod nixu vix effecisset anhelò,
 Porca suam sobolem dat casu mortua viuat.
 Sic genitus fertur materno funere Bacchus,

Sic

*Sit licet ille bimater, at hi gemina quoque foetus
Eduntur matre, & grauida, & qui perforat hasta.
Sic pariter lucem mittit sus, datque soluta.
Vbera sic dolitura Atalantæ præbuit vrsa :
Lethiferum & casu mox commoda portat vtrique.*

In

In sponsalia Ioannis Ambij Angli, & Albæ Rol-
leæ D. Arnoldi Medici Gandauensis filix.

ANGLICA progenies, & nobile pignus amorum,
Ergò fidem dextræ virgo pudica dedit?
Flectere tu nosti ingenuam virtute puellam,
Vinciat æternùm vt pronuba Iuno pares?
Gratulor, ac cœptis precor omnia læta secundis.
Crescat amor socius, vos geminetque Deo.
Foedere connubij stabiles simul æthere seruet
Autor, & optatum concelebretr opus.

Christe

Christe, precor iam nunc sine amico vota valere,
 Letitiæque notent nubila nulla diem.
 Opula vera Deum flamma confirmet eadem,
 Natorum ac serie gaudia vestra beet.
 Ternis ut hac tæda sint prospera cuncta iugali,
 Ortus & occasus præuia signa vehant?
 Quid vaga sic iuuenes torquent tua munera Cypri?
 Legitimo præstat nonne nepote frui?
 Adsit hymen, hymenæe veni, symphonia concors
 Exhilaret cœtum, plectraque pulsa lyra.
 Is genero foelix Arnolde, tuumque vocato
 Phæbum, ut eat natæ mitis alumna soror.
 Pura fides, amor & castus, prudentia iungit
 Concordes, retinet cura, tuetur honos.
 Hybernum violas si tempus, & arida nobis
 Iam flores tellus ferret, amata darem:
 Nec rosa, nec myrthus deessent, non laurus odora:
 Nunc tibi quod possum mittere munus, habe.

Μισάν-

Μισάνθρωπος Τίμων.

ODERAT hic cunctos, nec se, nec amabat amicos,
 Μισῶν ἀνθρώπους, nomina digna gerens.
 Hoc vitium, & morbus de bili nascitur atra,
 Anxiat hæc, curas suppeditatque graues.
 Quapropter cecidisse piro, fregisseque crura
 Fertur, & auxilium non petiisse malo.
 Suauibus à sociis, & consuetudine dulci
 Qui se subducunt, vulnera seua ferunt.
 Conditio hæc misera est, tristes suspiria ducunt,
 Cumque nihil cause est, occubuisse velint.

At tu dum poteris, noto sociere sodali,
Subleuet ut pressum, corque dolore vacet.
Quos nulla attingunt prorsus commercia, grato
Atque sodalitia, subsidiisque carent:
Aut Dij sunt proprii, aut falsus peruertit inanes
Sensus, ut hos stolidos, vanaque corda putes.
Tu verò tandem nobis dialectica sponte
Donata, in lucem mittito, si memor es.

Voluptas

Voluptas ærumnosa.

QVI nimis exercet venatus, ac sine fine
 Haurit opes patrias, prodigit inque canes:
 Tantus amor vani, tantus furor vsque recurſat,
 Induat vt celeris cornua bina feræ.
 Accidit Actæon tibi, qui cornutus ab ortu,
 A canibus propriis dilaceratus eras.
 Quàm multos hodie, quos pascit odora canum vis,
 Venandi ſtudium conficit, atque vorat.
 Seria ne ludis poſtponas, commoda damnis,
 Quod ſupereſt rerum ſic vt egenus habe.
 Sape etiam propria qui interdum vxore relicta
 Deperit externas corniger iſta luit.

Conſue

Consuetudo praua.

REBUS in humanis præpostera opinio vulgi,
 Ac sequitur morem, quem semel obtinuit.
 Scindit enim panem ferro, quid mollius illo?
 Dentibus at duras frangit ab ore nuces.
 Ista quidem, fateor, sunt consuetudine facta,
 Si tamen excutias, quid nisi stultitia est?
 Noxia paulatim repunt, nec protinus omne
 Funditur in læso corpore virus atror.

I

Insignia

Insignia Mercurij quid ?
Ad Adrianum Turnebum.

HÆC insignia nuncij Deorum
 Sunt, quem Maia tulit, citum & volucrem.
 Est caduceus anguiger, crumena,
 Cancer & lyra, vespa, gallus, ale,
 Hircus & canis, hæc notent quid audi:
 Promptus ingenio satis, memorque est.
 Prudentem eloquio, vagum, sagacem
 Et furem, vigilem, ille fraudulentum
 Dat rebus temerarium, ac seueris.

Hircus

Hircus vim eloquij monet stupendam,
Serpentes, lyra, pacis atque alumnum.
Ne damnis cumulet canis loquelam:
Reddat, est trutina, vt suum cuique:
Est ferrum, insidias necemque vitet:
Causis eloquio locus, foroque:
Punitur gladio scelus, nefasque.
Concors vt lyra, veritatis eius
Verba vt consona sint, loquantur apta.
Hæc Atlantiadis feruntur ortu
Natis munera parte non petenda.
His mercator habens opus fruatur.
Credo Mercurium præsse multis:
Namque hæc symbola habent suos sequaces,
Et possunt studiis simul dicari,
Quod Turnebe facis, tuos monesque.

I 2

Vita

Vita irrequieta.

I N D I A fert apodes, quas tantum sustinet aër,
 Nusquam considunt, perpetuo error agit.
 Parturiunt intra ventrem, si credere fas est,
 Ingens diuini muneris istud opus.
 Hic certent miras vates euoluere causas,
 Ne sileant, σοφίαν qui profitentur, habent.
 Qui requiete caret, curis nec edacibus vnquam
 Proficit, hunc auibus dic similem esse nouis.

Temporis

Temporis iactura. *Ad pilulam.*

P. A R V V L A cur fallis iuuenes tua signa secutos ?

An reficis vires, munera num'ue refers ?

Retia dum volucrem faciunt, an viribus vsa

Tu propriis extra limina salua fugis ?

Mox inuenta places, iterumque redempta moueris,

Ac solita toties isque redisque via.

Aegris haud verita es certam spondere salutem,

Qua sanos priuas, inque furore noces.

Exhauris numos, aliena laude triumphas,

Conueniunt nugæ, fictaque verba tibi.

Non hæc lex olim pilulæ, nec abusibus istis

Caupo tuam implebant atria trita manum.

Aut igitur sumptus minuas, & tempora multis

Restitue, aut nunquam sufferat aura leuem.

Dij cœpta secundant.

IN terram pila quæ iacitur conuulsa resultat,
 Et leuat in medium se aëra, prona redit.
 Excipit hanc densis quæ apparet nubibus apta,
 In celum & rapiunt conscia vota manus.
 In Superis quisquis solitus spem ponere curæ
 Audeat, en cœptis protinus astra fauent.

Simul

Simul & semel.

QVÆRITVR, & tantum iactatur lite perenni,

Vtrum prius fuerit, grauis

Incus, an duro qui verberare malleus illum

Fatigat. Hanc discordiam,

Nobis, quod caussas ignorat, prodit ineptum

Vulgus, nec audit candidos.

Quippe Deus menti nostræ simul indidit vsus,

Poscebat illa cùm duo.

Omnia momento potuit perfecta creare,

Dedit & simul minutula.

Non spacium, aut tempus tum partibus intercessit,

Cor, hepar item copulat.

Ne nimis hæc igitur curarum separet ardor,

Non superet hæc opinio.

I. SAMBVCI
 Tempestiua profunt.
 Errico Memmio.

EXVVIVM Thirus deponit quolibet anno,
 Induitur pellem mox iterumque nouam.
 Hunc si persequeris, qua se solet exuere hora,
 Pellis, non manibus praeda petita venit.
 Atque ita frustratus longas remeabis ad aedes,
 Bestia theriacis nulla venena dabit.
 Vitale qui sequitur, discernat tempora, causas,
 Anni mille negant, hora quod una tulit,
 Quidque suum poscit tempus, sunt munera Veris,
 Autumni, atque hyemis, fit vicibusque calor.
 Colchica Ver, Aestas segetes, Autumne racemos
 Das, vrensque typhas Bruma regignit aquis.

Interdum

Interdum requiescendum.

Ad Petrum Ligorium.

EST cunctis requies tribuenda, nec omnibus labores
 Horis sunt repetendi, animus simul ocio leuandus.
 Sic pingues oleæ sua pignora non ferunt quotannis,
 Alternis sed, & arua noualia per vices quiescunt.
 Nil durare potest sine commoditatibus remissis.
 Arcum si nimium, subitoque velis, diuque tensum,
 Frangetur, feret haud alias volucres, dein sagittas.
 Laxes nec nimium tamen, ocia plurimum nocere
 Quippe solent, faciuntque habiles minus vsibus seueris.
 Ergo est optima tēperies, mediumque vtrunque ductum.

Nullum malum solum : vel,
Vno bono sublato, mille existunt.

HERCVLEIS quanquã manibus fortissima quæque
Monstra, truces, domite atque occubuere fere:
Nil tamen inuictum toties vexauit vt hydra,
Cuius ab abscisso vertice creuit opus.
Quoque magis pestem iugulat, capita vndique collo
Aucta renascuntur, cædeque monstra valent.
Haud secus indignè quos iactant fata, malorum
Augescit numerus, vim cumulatque dies.
Vno si expediant miseri se, mille recurrunt

Damna,

Damna, labore nouo pristinus estque minor.

De illis hoc quoque dic, quos inuida sustulit ætas:

Vno omnes cupiunt pro Cicerone loqui.

Vel quos exercent lites, ac iudicis ira:

Vna vbi finita est caussa, decem redeunt.

Neglecta

Neglecta virescunt.

Ad Hadrian. Iunium, medicum clarissimum.

V T scandit muros hederæ, & latè petit altum,
 Sit neglecta licet, nulla manusque colat:
 Sic multos videas odium quos preßit iniquè,
 Virtutem in primo constituisse gradu.
 Tandem sponte virent, alit & prudentia dignos,
 Vt serpens hederam non sinit, inque habitat.
 Ingenij semper florebis laude per orbem,
 Sis licet Harlemi, tuque latère velis.
 Largius effundet subito se gratia Regum:

Οὐκ ἐπὶ πῶνα volet plena fouere manus.
 uida quid cogis pia pectora ferre voluntas?
 Num reficis pulsa tu probitate sitim?
 Nonne magis crucias te ipsam dum rebus opimis
 Macrior alterius fis, necat esuries?
 Obscurum hæc eadem momum, clathrisque remotum,
 Te sequiturque simul Zoile poena grauis.

Grammar.

Grammat. Dial. Rhetor. Historiæ differentia.

Ad Carolum Sigonium.

S V N T tres præstantes diuersa veste Puellæ,
 Nituntur hæ puellula vt crepidine.
 Simplex historia est, lux, custos temporis, atque
 Veri parens, quæ gloriâ tribuit bonis.
 Gratia non ducit, propriis affectibus obstat:
 Nil iudicans, alios reliquit indices.
 Ordine simpliciter geritur quod narrat ab ouo,
 Hanc ponè Rhetorica est sequens loquacior.

Quæ

Quæ coram recitat fœcundas indice lites,
 Vestita longo firmate atque obambulat.
 Et studet efficto lucrari schemate caussas,
 Dum se venustis venditat coloribus.
 Quòd manibus tantum planis, longa & petit hasta:
 Premendo nil vrgens suauiter liget.
 Aspera, non habitu sequitur Dialectica culto,
 Sagaciter verum eruens puteo abditum.
 Minus adgreditur, victum & complexibus arctat,
 Nunquam remittere iure de suo volens.
 Nam pungit, laqueo & captat, ratione regitque,
 Trux vinculo illigat potenter anxio.
 Assimilata fuit variæ quoque lumine Phœbi,
 His sed parum iuuabere absque grammatis.
 Illa etenim solidi sunt fundamenta laboris,
 Grammaticæ iners statuet nihil perenniter.
 Historia vt canis alatus, Rhetorquæ Chimæra,
 Sphinx Logice, tenet has Virgo, columna teres.

Pulchritu-

Ex Anacreonte.

NATVRA cornua addidit
 Tauro, ungulas equis'ue,
 Cursu lepus perennis,
 Dentes patent Leonis,
 Pisces natare iussit,
 Valent aues volatu.
 Nil foemina restabat.
 Concessit at loco horum
 Formam, placere possit
 Qua, vincere & seueros
 Ignem, acuta tela.
 Tantum potest venustas.

Tardè venere bubulci.

TARDVS Strephiades fuerit miser ad dolos notādos,
 Queis possit elusisse creditores.
 His nam debuerat iuuenis magis artibus vacare,
 Densis nec ista nubibus scrutari.
 Res si digna foret studiis, labor omnibus locatur
 Aetatibus rectè, nec improbarem.
 Sed fraudesque dolosque senem meditari ineptius nil.
 Ridetur, & fit fabula impotenter.
 Dulces ergo sciat fatuus benè moribus dicare
 Dum tempus, etis apta fertque, natos.

K

Discors

Imprudens facinus.

INSIDIIS captat mures, sequiturque nocentes
Triticeo felis pellat ut à cumulo.

Fecit at interdum furem male suada Cupido,
Murmure sed furtum prodidit ipse suum.

Non minus ingenio viciū, quàm recta teguntur :
In cruce supplicium non benè cautus habet.

Illicite & quamuis lateant nos sepe rapinæ,
Serior at duplici pœna dolenda venit.

Tolerantia.

FORTIS in aduersis animo non frangitur alto:
 Sed contra semper promptius ire parat.
 Crescit, & obdurat, iuuat indulgere labori,
 Pascitur hic laesis, vincula nulla timet.
 Aureus ut foliis & lento vimine ramus
 Auulsus simili pignore, fronde redit.
 Non minor & mens fit varijs exercita curis,
 Quòue magis demis copia maior erit.
 Augescunt, non franguntur diuina labore:
 Res hominum absumit, perficit illa labor.

K 2

Persei

Persei fabula.

PERSEVS Gorgonis abscidisse fertur
 Palladis clypeo caput tremendum,
 Equo & præcipiti procul tulisse.
 Qui se delitiis libidinosus
 Dicarunt, gelidi rigent sopore,
 Membra & humidiora pituita
 Facta post studiis parùm Minervæ
 Sunt apti, ac remorantur aptiores.
 Hæc tu subsidio fauentis alme
 Vinces Palladis anxio, & labore

Doctri-

*Doctrinamque plagas feret per omnes,
 Et sparget decus eruditionis
 Latè alatus equus, vehet perenne
 Fama nomen & orbe, posterisque.
 Stratam Mæonides quoque à Minerua
 Prodidit Venerem, ac humi volutam.
 Hæc sunt persica quæ tulit Mycenis
 Pignus perpetuum sui relinquens.
 Vel sic : res benè fortiterque gestæ
 Scriptores pariunt bonos, aluntque.*

K 3

Phyfica

NATVRA exercet tectis indagine rebus
 Mentem, ne cuius cognita mox pateat.
 Nempe parens sese vestiuit nubibus atris,
 Sollicita vt foetus cuncta requirat ope.
 Id studium prestat, vigil & solertia tandem:
 Sit quadruplex mundi quodue reuelat opus.
 Huius alumna sed est praxis, mandata capeffens
 Notitie, ac licitis vsibus apta nitet.
 Socratis hæc placuit studio, quid enim sine rectis
 Profuit exemplis Philosophia vetus?
 Hæc sterilem nutrit Platanum, dat mitia poma
 Altera, queis oculos aridum & os reficis.
 Viuimus in dubiis, breuis est & vita, sodalis,
 Occupet hanc prudens vtilitate morum.

In spe fortitudo.

CORNVA qui tendit, volucres iraque sagittas
 Mittere in aduersum nititur exitium :
 Altera pars agrè cedit, durissima cherda est,
 Laxa nec infractum sternere tela queunt.
 Assistens quidam è sociis animum addidit ausis,
 Et monet arcum vti totum in sua vota trahat.
 Perfer & obdura, reliqua dum parte sequatur,
 Ille ait, hoc facimus, muncra digna feret.
 Commoda qui cupiunt cunctorum, audentque nefandum
 Corripere, inuexit quod mala turba, scelus,
 Auxilio adiuti diuino coepta remittunt
 Haud leuiter, quamuis prepediatur opus.
 Et mora nil animos frangit, sed firmat in omnes
 Euentus : tales quid meruere Duces ?

Iudicium Paridis.

PRIAMIDES iuuenis, quo non præstantior alter,
 Qui tenuit magni Troica sceptræ senis :
 Pallados & Veneris formæ, Iunonis & olim
 Arbiter electus, talia verba tulit.
 Quamuis magna potes Iuno, coniunxque, sororque
 Illius excelsi qui iuga summa tenet :
 Non tamen his moueor, curæ mihi non tua dona :
 Haud referes formæ præmia digna tuæ.
 Frustra tu certare paræ quoque Pallas amata,
 Ingenij quamuis gloria magna tui.

Namque

*Namque Venus Cytherea placet, calor ossibus ardet,
 Munera iudicio nunc feret illa meo.
 Hoc igitur capias malum, quæ suavia reddis
 Pectora, quæque potes flectere cuncta Venus.
 In grauibz mihi sola dabis solatia curis,
 Te nihil in tanto firminus orbe colam.*

Exegetis.

*Est adeò Stygiis mens nostra immersa tenebris,
 Ut non quæ bona sint, quæ mala despiciat.
 Noxia quæque premunt homines caligine cæcos,
 Iudicioque perit plurima turba suo.
 At reputes quæso Paridis tu semper amores,
 Cautius ut viuas, nec tua damna velis.*

K 5 Dum

Dum viuo profum.

EN quercus carie, & fulmine perdita,
 Trunco conspicior semper inutili :
 At non sedula quicquam
 Imis negligo partibus.
 Nam dum vita mihi, sensus & infimus
 Nutrimenta sinit contrahere vndique,
 Nunquam defero suetum
 Alendi officium meum.
 Profum trunca, nouis frondibus, augeo
 Vestros ruricula continuò ac focos.
 Quòd possum, licet ægra,

Vobis

*Vobis vertice largior.
Vellent si pariter nempè laboribus
Dum viuunt homines sollicitudine, &
Hæc mortalia, vires
Infimæ licet, exequi :
Longè esset melior rebus in arduis
Cunctorum ratio, prospero & athere
Nostris afforet ausis
Cælo qui sedet alto.*

Apta

I. SAMBVCI
Apta recipiunt.
Carolo Clusio.

ROBORA quò puteis, fluuioque diutius insunt,
Ad lapidum magis hoc diriguere modum.
Paucis id natura dedit contraria lignis,
Cetera dumque natant, humida facta putrent.
Multis malua grauis, quos vix testacea ledunt,
Mœsta cothurnici nilque cicuta nocet.
In medico non est semper sanetur vt eger,
Formaque naturam suscipientis habet.
Thersites nunquam in varium mutatur Vlysses,
Margites nec adit fortis Achillis opus.
Psittacus est docilis, bos lentus, pegasus acer :
Quolibet è trunco fac mihi Mercurium.

Felicitas indigna, vel superflua.

PONTE' vomunt celsa dominis super aspera molles
 Serica vermiculi, crescere cuncta putes.
 Non alitur foliis, nec fotu, sed sine cura
 Tam leue quod cernis pendulus vrget opus.
 Has cuperem messes, hæc gloria ruris adesset,
 Mox ego ditarer, milia multa darem.
 Nec fortunatis nimium sed contigit arbos,
 Cum grauat ignauos cura paterna bonis.
 Vel fors quos tabulis hæredes grata supremis
 Scribit, auetque suo mortuus esse loco.
 Si satis est aliquid duro peperisse labore:
 Prædia que veniunt sorte, pericla vehunt.

Conscia

EST homines inter proprium discrimen honoris,
 Hic herus imperitat, seruus at ille iacet.
 Hanc natura tulit legem mortalibus æquam,
 Ingenio magnos ut colat inferior.
 Et metus, occulta & cohibet reuerentia seruos,
 His offensa dolet, nec temerant dominos.
 Quosque Scythæ reduces armis superare nequibant,
 Fustes, lora fugant, verberibusque domant.
 Sic volucres aquilam, quadrupes timet usque leonem.
 Maiestas animis ingerit obsequium.

Curis tabescimus omnes. *

Ad Ioan. Hartungum, &c.

ESUVIUS ardentem dum moles spirat in auras,
 Faucibus accurrens Plinius obstupuit.
 Dumque nimis caussis scrutatur, forte vorago,
 Et circum exusti corripere loci.
 Debuerat mortis Siculi memor esse poeta,
 Qui dedit Actneis frigida membra focis.
 Acidit heu quantus, propius spectacula rerum!
 Dumque fidem querit, materiam ipse fouet.
 Tum hic quoque Cyclopes formabant, Iuppiter, arma,
 Ignibus, aut incus verbere quassa sonat?
 Error quisque suus, nimium quos cura lacescit,
 Et nisi consumit sollicitudo bonos.

Publica

Publica priuatis potiora.

QVEM pietas ducit patriæ, & per secula nomen,
 Cui populus curæ, bella salute regit :
 Hunc nihil absterret, ciues conseruat amatos,
 Ac litem propria vult, dirimitque nece.
 Quàm sese gessit Codrus, discrimen Athenis
 Quàm graue seruili conditione leuat ?
 Curtius vt vocem diuûm, monitusque redemit,
 Sic Dore contrà deuouet hic animam.
 Egregiam laudem tulit alter, funere Codrus
 Sed maiora dedit, quò magè certus erat.

Mathiæ Coruini Symbolum,
 Symbolo Ioan. Regis auctum.

UT lupa non proprios, alienos sed quoque foetus
 Vbere nutriuit, Roma, tibi unde duces:
 Sic rex Mathias Hunnorum maximus author
 Dum superat cunctos, ingeniosa fouet.
 Huus ad imperium concursus totius Orbis
 Et fuit inuicto principe dignus honos.
 Undique cogebat veterum monimenta, superstes
 Quo foret authorum fama, decensque labor.
 Contudit indomitos vel solo nomine Thracas,

L

Et

*Et pauidos multo sanguine fudit humi.
Pannoniæ infestæ quis non metuebat habenas?
Tum Venetum supplex factus & ipse leo est.
Gryphe nec inferior sacer & tunc coruus Apollo
Est habitus, presso gutture suaue canens,
O vtinam in regnum qui successere, triumphos
Conciperent animo, claraque facta ducis :
Sæua sed internis cesset discordia rebus,
Et proceres concors sensus in arma vocet.
Quod nisi iam fiat te Maxmiliane tenente
Iura, salus nulla est post reditura die.
Qui memor illius Geticum moliris in hostem
Arma, nec impensis bibliotheca minor.
Quæ propter laudes repetet bene grata vetustas,
Nec minor inceptis gloria semper erit.*

Alterius indigens perpetua ope.

Adamo Fumanno.

ALTERIVS semper vigili qui cogitur vti
 Consilio, & monitis, rebus nec prospicit vltro,
 Hunc similem pinnae dixit laudanda vetustas.
 Namque illa esuriens conchas distendit hiantes,
 Pisciculos pote sit, prædam & cumulare natantem.
 Verum ignara nihil sentit, nec claudit habendo
 Escas, ni moueat rostro cancellus acuto,
 Comprimat vt subito prædam communiter aptam.
 Optimus est proprius qui rebus prouidet ipse,
 Nec temnendus erit, si audit quos poscit amicos.
 Exosum cunctis fugias, qui spernit vtrumque.

L 2

Fidei

Fidei canum exemplum.

SIT quanta odori vis canis,
 Et quæ fides erga suos
 Heros, monere quos vides
 Possunt mei canes duo,
 Bombo cui nomen dedi,
 Matri & Madel simillima.
 Hi me sequuntur per mare,
 Terras per, & cunctos locos.
 Hos Gallia alumnos tulit,
 Videre Romam nescij,
 Νεάν τε καὶ μεγάλην πόλιν,

*Et Teutonæ terræ procul
Partem quæ habetur optima.
Belgas peragrarunt simul,
Ducentur & spero breui
Dulcem in vocantem & patriam.
Merentur hi famam canes.
Sensus inesse cur neges
His bestiis sequacibus?*

L 3

Precio-

Preciosum quod vtile.

Ad Achillem Maphæum.

MVLT A solent homines precio dignarier alto,
 Rara, quod & longis aduehat vnda locis.
 Vana superstitio, communi dignaque risu,
 Hoc rarum cornu sed probat utilitas.
 Nam quibus est animus poclis miscere venena,
 Omne malum præsens hæc medicina vetat.
 Regum thesauros ornat, preciumque rependit:
 Hi sumptus laudem non meruere leuem.

Tirna-

Tirnaviæ patriæ meæ arma.

V R B S est Pannonicis fama inclyta, libera regnis,
 Tirnaviam vulgus nomine, reque vocat.
 Bela etenim Regum ditissimus undique cinxit
 Mœnibus, ac densam turribus excoluit.
 Hæc me produxit, lucemque videre serenam,
 Vitalesque haustus dulcis alumna dedit.
 Huic rota pro insigni, cælestis utrinque tuetur
 Nuncius, & Christo præside tuta manet.
 Viq̃ue nihil certum in nostris sine numine rebus,
 Sic rota, ni firmes, voluitur instabilis.

*Hactenus hæc contra seuissima fata Getarum,
Fortiter hostiles se apposuitque manus.
Messibus, & diues Baccho, mercator abundat,
Armis iure potens, clara Deûmque metu.
Hanc saluam longos tueatur Christus in annos,
Thurcicus hic furor & diminuatur honos.*

Heroës

Heroës diuini.

EST Ducibus praesto Diuûm praesentia, cuius
 Consilio, & nutu prosperiora gerunt.
 Non ruit imprudens aduersos semper in hostes,
 Sed cauet, occultis & manifesta notat.
 Aeneas quoties vmbri subducitur, inque
 Proelia seruatur, dum sua fata sinunt?
 Ardua res cautè geritur, tibi, Turne, fugacem
 Id facit Aeneam, at Iuppiter hostis erat.

Studium & labor vincit.

Ioan. Baptista Pignæ Ferrar.

EST vas quod capitur, rite iuuans auriculis suis.
Ansam sed cupiunt solliciti prendere dextram
 Fortes, atque alacres quos remouent nulla pericula.
 Leuam sed pueri, de sidosi, ingenio ac pigri
 Prensant, atque senes qui fugiunt sepe molestias.
 Res cunctæ duplici, vera fides, aggredimur modo.
 Nam quos ardor agit, vel stimulus laudis, habent manus
 Promptas, quæisq̃ue velint adiciunt serîo non leues.
 Pertæsi studiÿ, quos'ue labor durior opprimit,

Ansam

*Ansam non superant, & fugiunt sollicitudines.
Victores igitur quos pepulit non labor, aut onus
Fortes utilitas quippe manet, dedecus & pigros.
Alphonsus meritò præcipuis te ornat honoribus,
Secretisq̃ue suis præposuit Pigna negotiis.
Sed tu Pieriam propterea ne abiicito lyram,
Quæ te tot cumulat muneribus, contulit hoc decus.*

Volu-

Voluptatis triumphus.

Qui currus trahitur ceu domitis equis,
 Et quo grata voluptas sedet, & penes
 Illam quas comites semper habet suas,
 Naturam illius innuunt.

Est duplex etenim, suavis, & improba,
 Monstrat leua manus commoda quæ vchat
 Hec, quæ dextra ferat cernis & obuiam.
 Albo hæc, illa nigro est equo.

Leuam vina, venus, sepe etiam dolor,
 Et facti comes est quem quoque poenitet.

Saltan

*Saltantem stimulo promouet, & puer
Cecus curat equum nigrum.
Id castæ socij sunt bona publica,
Virtutes celebres, gloria, candidi
Lenti auriga, & equi concomitans honor.
Dotes appositas habent.
Quicumque sapias, delige dexteram,
Ac leuam fugito, præmia sunt enim
Æterna illius, ast huius ab omnibus
Detestanda bono, & pio.*

Dulcia

Dulcia cum amaris.

EST vetus, & cunctis iactata parœmia vulgò,
 In damnis aliquid semper inesse boni.
 Id quoque testatur series æterna globorum,
 Binos namque malos qui moderetur adest.
 Hanc quoque temperiem suauissima Musica seruat,
 Lenior vt voces condat vna graues.
 Ordo Planetarum quibus est, & cognita virtus,
 Hac norunt, præsens atque figura monet.

Planetæ

Planetæ.

Annis triginta Saturnus conficit Orbem.
Iuppiter assequitur bissexis, Marsque duobus.
Sol vno, tercentis quadraginta diebus
Mercurius, Cytherea nouem cupit addier istis.
Et vaga signiferum Luna omni mense pererrat.

Tori

Tori reuerentia.

TANTA fuit multis sacri reuerentia lecti,
 Ut dicas nullo concubuisse toro.
 Nam post somniferæ surgentes munia noctis,
 Mane recens pressos obuolũere locos,
 Indicio ne essent vestigia corporis, atque
 Connubio reliquis maior adesset honos.
 Candaules pereat forma deceptus amate
 Coniugis, audet enim prostituisse Gygi.
 Quantò nos, gerimus qui Christi nomina, castos
 Atque verecundos conuenit esse magis?

Frontis

Frontis nulla fides.
Achilli Statio Lusitano.

CVNCTIS Deus creauit
 Quaecunque terra, & vndis,
 Signum dedit, pateret
 Natura singulorum vt.
 Latratibus canis sic
 Suae indicem dat iræ.
 Taurus monet furorem
 Quòd cornuis petendo
 Ladat, venena caudis
 Serpens gerit, timendus

*Et scorpheus cauetur.
Est nuda frons, sed index
Mortalibus negatus,
Vt nosse quis bonus sit
Nequeas, tibi à malo que
Dum tempus est cauere.
Dextra tenet tabellam
Rasam, notis nec ullis
Insignem, amicus vt sit
Qualis tuus, colis quem
Tot sedulus per annos.
Scribas mihi potes si,
Num candidè, dolo ne
Tecum egit, at recusas.*

Dege-

Degenères.

NIL habeo præter formam testudinis aptæ,
 Atque sinu tueor fila canora meo.
 Nulla mihi vox est, non chordæ, nullus honosque,
 Muta sed assimulor, credita dona tego.
 Saltem aliqua ornasset miseram me voce Magister,
 Ne rupta in flammæ turpiter abiicerer.
 Degeneres qui sunt, modo auitaque stemmata iactant,
 Vmbra maiorum nobilitate gerunt.
 Nobilis ex virtute suos sectatur honores,
 Et proprium factis querit habere decus.
 Annulus effigie insignis, vultuque paterno
 Detrahitur digito non malè sciapiadis.

Tyrannus.

REGIA qui solus moderatur scepra Tyrannus,
 Parendum est quidquid stulta libido iubet.
 Ni facias cogit caussam, dextramque minacem
 Opponens, misera sustulit atque nece.
 Vi leo rugitu crudeles iniicit ungues,
 Sanguine tibi sic saeue Monarcha manus.
 Vi que vorax passim rapit obuia quaeque silurus,
 Mitior haud diris Regibus est animus.
 Cuncta premit nutu, subigit, simul astra requirit,
 Latitiae caussas corripit in gemitus.
 Quod libet, usque licet, sua pro ratione voluntas :
 Iudice me tabes pallidus orcus habet.

Diuina

Diuina humanis non temere miscenda.

SCRIBVNT Deos, qui more hominum pios
 Lugere, cœnas lautaq̃ue prandia
 Sequi, timere quod doletq̃ue :
 Nulla fides tribuenda fictis,
 Vani poëtæ talia prædicant.
 Deum seueris isti & honoribus
 Priuant, Polis terrena miscent,
 Pœna sed hos rapiet luenda.
 Diuina præstat viribus infimis
 Adiungier, nam conueniunt magis.
 Rectè Plato cæcum refutat
 Ergo suum sapiens Homerum.

Virtute duce,
Ad Barth. Marantham.

NATVRÆ cecos qui norunt soluere nodos,
 Et caussas quærunr, cuncta notare solent.
 Hi flammam dicunt accensum lumine fumum,
 Res etiam expertis sepe probata viris.
 Natos in stabulo, obscurisq̃ue parentibus ortos
 Dic fumum, virtus quos facit Orbe cani.
 Hos lux nobilitat, dignis & honoribus auget,
 Sic clarent, tenebras qui pepulere domus.

Canis

Canis queritur nimium nocere.

NON ego furaces nec apros insector & vrsos,
 Applaudit nec hero blandula caussa suo :
 Sub iuga sed mittor validus, traho & effeda collo,
 Quæque leuant alios viribus vsque premor.
 Per vicos ductum me alij latratibus vrgent,
 Miratur casus libera turba meos.
 Quàm fueram charus dominæ, si paruulus essem,
 Non mensa, lecto nec caruisse velim.
 Sic multis vires, & opes nocuere superbae :
 Contentum modico & profuit esse statu.

M 4

Nusquam

Nusquam tuta fides.

Ad Petrum Sambukij parentem suum.

DVM rigidos artus elephas, dum membra quiete
 Subleuat, assuetis nititur arboribus:
 Quas ubi venator didicit, succidit ab imo,
 Paulatim ut recubans belua mole ruat.
 Tam leuiter capitur duri qui in praelia Martis
 Arma, viros, turrim, tergo reſtat opes.
 Nusquam tuta fides, nimium ne crede quieti,
 Sæpius & tutis decipere locis.
 Hippomenes pomis Schœneïda vicit amatam,
 Sic Peliam natis Colchis acerba necat.
 Sic nos decipiunt dedimus quibus omnia nostra:
 Saltem conantur deficiente fide.

Alchi-

Alchimix vanitas.

PERPETVÒ sudat cur Carbonarius iste?
 Dissociare igni vt mixta elementa queat.
 Cur quod nusquam extat, fuit aut essentia quinta
 Hanc pretio querit, sollicitatque focis?
 Hoc stolidum mandat pectus, nec sana voluntas,
 Quid referet lucri? viuat vt inde stipe.
 Quæ miseros hominum cepit dementia sensus,
 Incerta vt certis sint redimenda bonis?
 Spem pretio nunquam tibi pollice aris egenam,
 Soluitur in fumum quidquid ineptus agit.

M 5

Expe-

Expediens impediōr Bombyx.

DONEC operatum expedio, ditesque labore
 Pendulus efficio, me impedit istud opus.
 Inuoluor Bombyx opere, infelixque morando
 Commorior, sobolem semine linquo tamen.
 Hec ignara mali sequitur quoque fata suorum,
 Nullus & ob lucrum est qui monuisse velit.
 Tantus amor pensi, tantum vos serica nostra
 Delectant, vitæ parcere nemo potest.
 Res nimium dura est multos seruire per annos,
 Nec retulisse lucrum, se implicitumque mori.

Æqui-

Æquitas.

PRINCIPIS officium scire est, iurisq̃ue periti,
 Quid iubeant leges, conueniatq̃ue simul.
 Lynceus est oculus iuris, sed prominet alter
 Turbidus, vt rigidum temperet arbitriis.
 Non nimis attentum Respublica, nōnue remissum
 Exigit, in medio ius, venieq̃ue placent.
 Tum gladius rectè prudens dominabitur Orbi:
 Cuius ab ancipiti vita cruore datur.

Discors

Discors concordia.

QVAMVIS sit rerum dispar natura, minusque
 Conueniant, subigit, iungit & arte modus.
 Quæ mage diuersa inter se virtute resistunt
 Antidotus quàm quæ theriacalis habet?
 Hæc tamen ars miscet, tandem & rediguntur in vnum
 Vnius vt nomen post medicina gerat.
 Pestiferam illa arcet tabem, infectosque tuetur:
 Excitat optato frigida membra tono.

Pro ignotis sumere laborem.

Georgio Tanner.

REBUS pro minimis seu pericula
 Stultum est suscipere, & consequier decus
 Nullum pro dubiis nempe negotiis.
 Graij cur Helenam præcipites velint
 Conductam in patriam quam tulit Ilium?
 Paucis visa fuit, libera nec foret
 Vllis cognita qui lustra terunt duo.
 Pro picta poterunt nec sibi conscia
 Annos tot leuiter sumere sponsula.

At

*At nos in granibus quod superest brevis
Ocij, non studio gloriole lenis
Ponamus, patriæ rebus & asperis
Totos ingenio; ritè laboribus
Donemus: recinet posteritas bona
Famam, sic modica & vita erit utilis.*

Anti-

Antiquitatis studium.

Ad G. Schirletum.

OMNIA consumit tempus, longamque senectam
 Quid videt artifices quod peperere manus?
 Perio fatum eripuit monimenta, vetustas
 Ne quid duraret, conficeretque situs.
 Inc Deus in frugem veterum virtute probatam
 Ut vocet en monstrat marmora, Roma, tibi.
 odiuntur opes irritamenta bonorum,
 Nec poterit nummos vlla abolere dies.
 rea testantur fuerint quibus aurea secla,
 Multorumque monent que tacuere libri.

Ceden-

Cedendum, sed non adulandum.

Ad Nicolaum Jstuanfi. &c.

FATALI, & grauibus premitur quando leo morbis,
Simia proiicitur, hæc medicina mali est.

Inuidia afflictos, scelerata & mente Tyrannos,
Cur non sic ludas, simiolaque leues?

Hæc simulat cuncta, atque imitatur, ludere nouit,
Hoc morbo ægrotis conuenit ista fames.

Sed tamen his ultra metam placuisse cauto
Pestis adulator, morsque inimica fiet.

Aulas dum sequeris ne te peruertat abusus,
Sit tenuis que licet, sed bona simplicitas.

Sola culpa præstanda.

De Antiphonte poëta à Dionysio damnato.

NULLIVS sceleris qui conscius esse putatur,
 Cur fugiat mortem? funere maior erit.
 Namque bonus culpam si præstitit, omnia soluit,
 Sunt reliqua exigui temporis, acta fluunt.
 Labe igitur vacuus vates, quem sena tyrannis
 Supplicio addixit, corripuit socios:
 Qui faciem ut fontes velabant: Quid pudet huius,
 Cras ne quis videat forte timetis, ait?
 Prætereunt hora crudelia iussa tyranni,
 Morte breui longam cur vereare diem?
 Tantus amor veri, tantum sibi conscia virtus
 Fidit, & oblitum non sinit esse sui.
 Socratis en quantum se mors diffudit in ævum;
 Solamenque mali noxia nulla grauens,

Epitaphium Lotichij S.

QVIS situs hac urna? Vates, medicusque salubris
 Lotichius, nomen cuius in orbe viget.
 Nemo hunc Stigelio celebri, cultoque Sabino
 Posthabuit, poterat quos superare breui.
 Qui fluuij cessant, quid olor, tristes'ne puellæ?
 Quid circum lauri, quid medioque senex?
 Gallia, Pierides, Germania, Tybridis undæ,
 Hunc Phœbo & defles nate, siletque melos.
 Arcus quid pluuius superest? Hoc fœdus amicum
 Vestique

Vesteque res hominum versicolore notat,
 Sollicitos iuuenis bello, Musisque labores
 Hic peregrè, casus sustinuitque graues.
 Post ubi sedatam patriam, mitesque sorores
 Aonidum sensit, dat Medicina locum.
 Quid tellus, mare, calum, aër, quid lucidus ignis
 Continet, hunc meritò quod latuisse putes?
 Occidit heu properè: at vitam monumenta coeuvam
 Authori reddunt, posteritasque memor.
 Hec doctus lauro cineres tege, care viator:
 Dicque vale, iunget nos rediniua cohors.

N 2

Fides

In delectu copia.

Marco Laurino Brugenſi.

ASSIDET in viridi, tot picto & floribus orto
 Virgo puellares inter habenda deas.
 Cumque nihil desit, dubitat textura corollam,
 Delectus florum quippe moratur opus.
 Huc illuc spectat, mens est ignara decenter
 Quæ inferat, aut demat, misceat apta loco.
 Quid sine iudicio prodest habuisse tot auri
 Pondera, ni videas quæis tribuisse licet?
 Vera loquor, quot sunt inopes quos copia fecit,
 Sumere dum metuunt, inque inhonora locant?

Auaritia huius sæculi.

Ad Anton. Muretum.

AEDIBVS his valvæ geminæ, quarum altera cultas
 Immittit partes, donaque portat hero.
 Altera sed vacuos ad sedem ducit inanem;
 Clauditur illa inopi, muneribusque patet.
 Has procerum clausas Musis nunc repperis ades,
 Et sensus Domini porta biualva gerit.
 Desine mirari, cur secula nostra poetis
 Tam raros habeant, nil dat auara manus.
 Si Mæcenates fuerint, Flacci, atque Marones
 Existunt, grandi bella tubaque canent.
 Exulat ingratum carmen, facundia passim
 Temnitur, & cultis artibus aula caret.
 Potiores bibuli nunc prima sedilia, honores,
 Et cyathos gnari vertere, cuncta tenent.

Fictus amicus.

CVR mihi blandiris vulpina veste sodalis?
 Quid toties priscam fingis amicitiam?
 Odisti dudum, nil credo, dextera fallit,
 Et didicit caudam flectere leua manus.
 In hyluis æquè non latro terret opacis,
 Quàm simulata fides, subdolæ & insidie.
 Qui me persequitur, vulgoque minatur in armis,
 Munio me contrà, cingor & ense latus.
 Sed quos cæcum odium vexat, nec aperta voluntas,
 Vix magna effugias sedulitate malum.

Tempe-

Tempestiuè cauendum cuique ætati.

D V M tibi sunt vires, iuuenilia pectora, disce,
 Teque operi gnauus nocte, dieque para.
 Quod semel elapsum est, nunquam reuocatur in ortus,
 Tempus, id exigimus more fluentis aquæ.
 Ni tibi sint messes æstiuæ, frigora lædent:
 Ni studeas iuuenis, pauca senectæ feret.
 Ostrea sic noctu pascuntur, pinguis Phœbe
 Et fiunt plena, temporibusque cauent.
 Nudus ara, fere nudus, hyems ignaua colono,
 Formicisque minus dedecus est sapere.

In labore fructus.

V T Palamedis aues lapis, & concordia iungit,
 Excubis dignum rostraque munus habent.
 Hoc gentilicij Sambuco schema dedere,
 Aeternum vt studiis proferat Orbe decus.
 Est bicolor supra rosa flore decentior omni,
 Afflet vt ornatam suauior aura domum.
 Et vigili, & forti cedit victoria laudem,
 Quæ placidis semper moribus æqua venit.

Amicitia

Ad Octavianum Ferrarium Mediolanensem.

Si speculo desit plumbum, quo reddere formas
Et splendore solet cuncta referre suo:
Quid vacuum inspexisse iuuat, labor omnis inanis,
Dum penetrant radij, nullaque imago datur.
Haud secus est quoddam genus ad lucrosa paratum,
Quod petit, ac repetit, gratia nulla tamen.
Accipiunt quicquid donas, vestigia nusquam
Cernas, officium queis meminisse velint.
Debet amicitia iuncti par esse voluntas,
Huius imago tua est, ni sit inanis amor.
Hoc quis te melius nouit, testatur amicis
Ferrari, qui me diligis vsque memor?

Simile à simili non læditur.

EST quibus in furias animus, dentesque paratus,
 Morsibus haud inter se appetiere canes.
 Semper & imbelles mordent, quos cedere vires,
 Aut annicogunt, ut superare queant.
 Pirata raro sese, prædoque latrones
 Offendit, metuunt conditione pari.
 Crescit at in duris virtus, maiora meretur,
 Abstinet à victis, inque superba ruit.

Sors ingeniosa.

SÆVA Magis quantum peperit discordia regnum,
 Venit in alterius sed leuiore manus.
 At nisi consensus firmasset sortis honores,
 Et dolus, hinnitus nil potuisset equi.
 Seditio in dubium reuocasset sceptrā Darij,
 Atque trucidasset milia multa furor.
 Sit velata oculos præceps fortuna, rotaque
 Stet licet, in cunctis ingeniosa valent.

Caelum

Cælum, non animum mutant.

NON iter, aut cælum mores formare benignos,
 Sed natura solet, quæ moderata iubet.
 Multi quos mitis naturæ finxerat ordo
 Externis vitiant, se maculantque locis.
 Quodque nemus Tygres prohibet, saltusque leones,
 Post feritas maior quam fuit ante, venit.
 Laus est tot populos, mores, vidisse tot vrbes,
 Sed quis amat quam te cura paterna magis?
 Erudiet quis te, primis quam qui educat annis,
 Vt senij fias dulce prementis onus?

Nihil

Nihil negligendum.

Ad Ioan. Lifthium Secretarium Cæsar.

IMPULSAM ventis, & forti remige nauem
 Quis remoram dicat posse tenere mari?
 In minimis etiam vis est, mora quælibet ingens,
 Ni videas, præter spem remoratur opus.
 Quæ ausa est AETIACAM subito tardare carinam
 Et prohibet cursus, parua echencis erat.
 Nil igitur spernat, cui magna negotia cura,
 Qualia pisciculus sempedalis agit?

Intestinae

Intestina simulatates.

QVÆ vires, regioque suis affligitur armis,
 In partesque trahit lis inimica domum:
 Paulatim absument mala mens, discorsque volumas,
 Eque sinu existunt flamma, facesque simul.
 Quippe ignes tectis immissi incendia præbent,
 Mars furit ante fores, Mulciber intus agit.
 Omnia conflagrant, nemo est qui tecta madore
 Occupet, exustis quique ministret aquas.
 Ignem igni, aut oleum potius dissensio iungit,
 Acrius ut foueat pabula, cuncta ruant.
 Pace frui qui vult florenti, seque, suosque:

Amoueat

*Amoveat propriis iurgia dira focis.
Nulla adeo perimunt quàm quæ se mæsta venena
Mutuo confodiunt, dixit Aristoteles.
buiat his igitur prudentia, munit & arte
Lethiferum vt pellat prompta salua malum.*

Periculum authori nocens.

C E P E R A T exiguum nuper pirata phaselum,
 Et seruos quotquot prenderat esse iubet,
 Sed leue concessit stolido victoria lucrum,
 Prædaque piscator fit, dominusque minor.
 Nam dum capturam solitas vectabat ad oras,
 Aeolus aduersis vela repellit aquis.
 Titaniumque furor victos ad littus amicum
 Sistit, heri collo ut vincla soluta ferant.
 Mobilitas quanta est sortis, præceptisque volucrum,
 Quàm subito authori damna parata nocent.

Pœna sequens.

QVI furto abstulerat non paruo pondere carnes,
 Coniicit in saccum; collo onus inde leuans.
 Dumque fuga celat facinus, diuertit ad ædes
 Hospitis, & vacuat pocula larga siti.
 Corripitur somno defessus, donec inertem
 Strangulat appensum, sponteque punit onus.

O

Leui-

Leuitas secura.

FLUCTIBVS immensis parua est iactata tabella,
 Sed leuitas tuto littore sistit onus.
 Altera difficili premitur dum pondere, cedens
 Nil vndis, fundum mox subitura petit.
 Vanus, adulator, mendax, variusque per orbem,
 Noxia declinat, dum leuis aura agitat.
 Sed quos relligio constans, moresque probati
 Inuidie obijciunt, prompta pericla vorant.

Defensio publica.

E V M subeunt leges, terris que Astræa relictis
 Euolat, an solis legibus ultor aget?
 Vindicibus num fas armis occurrere dextræ,
 Quæ capiti intentat dira pericla tuo?
 Indice me quando potior sententia, visque
 Armorum est, subito publica tu arma cape.
 Ridiculus fueris si litera vertat in hostem,
 Codiceque armatum persequerere reum.
 Et licet, & semper licuit defendere nostra:
 Ritè magistratus vindicat, ultor adest.

I. SAMBVCI
Noctua cur Platano abigantur.

Natali de Comitibus.

EST pietas erga natos, σοφὴ τε μελερροῖς,
Casibus aduersis prouidet vndique amor.
Hec, quoniam insidie nocturnae sepe diurnis
Sunt magis obscurae, peruigilare solet.
Noctua cū pullos cupit & remouere tenellos,
Mox folijs Platani territa, & acta fugit.
Sed cur hanc tantū fugiat si noctua, quæris,
Occultam præter, caussa subesse potest.

Est sterilis, quare semper contraria nocti,
 Proli nocte operam quippe subinde damus.
 Vel quia nox studijs tribui melioribus aptè
 Debet, quò viilitas digna sequatur opus.
 Noctua cornicis pœnam, lumenque veretur;
 Dum media illius surripit ona die.

O 3

Odx

Οὐκ ἔστι μίσματος γῆρας.

Ad Petrum Ramum.

CÆLICOLVM Aeneas regi dum in littore maclat
 Taurum, aras viridi fronde operitque Deo.
 Vellit humo virgulta, sed hæc, mirabile dictu,
 Emittunt guttas sanguinis, omen habent.
 Thrëici regis facinus, Polydore, sepulchrum,
 Omnes quod latuit, detegiturque tuum.
 Quod scelus est vnquam commissum, quæ loca, tempus
 Id reticent: tandem quin patefiat opus ?

Si taceant cuncti, lapides, sylvaëque loquuntur :
En cædem in pœnas virga cruore vocat.
Hospitium Macareus violarat cæde sacerdos,
Pœna sed in natos mox recidiva fuit.
Ob scelus inuisi, quos versat prava voluntas,
Et toties mutat, quid probitatis habent ?
Horrenda insequitur furiarum & conscia pœna,
Cocytii æternum perluet vnda leues.
Non iure, aut lingua cedit Minois acumen,
Ante precor lapsis mens tamen ut redeat,

O 4

Prin.

Principum negligentia.

QUID Polyphemus habet? trunco vestigia firmat,
 Errat balantum grex, sequiturque ducem.
 Cecus at est custos, cui vino lumen ademptum,
 Solaturque nouum fistula rauca malum.
 Nonne hæc conueniunt nostri queis credita cura est,
 Princeps, seu pastor sit ratione carens?
 Delitiæ priuant quos cernis luce perenni,
 Suauibus ac hilares ocia rebus agunt.
 Heu cuncta in peius labuntur, fata suprema
 Nos captant, reliquus quis pietatis honos?

Quis-

Quisque suo sensu regitur, conscendit Olympum,
Nec monstrant gressus qui voluere duces.
Vnum Cyclopes oculum, sed fronte gerebant,
Aëre quò in medio fulgura prospicerent,
Ac superùm vates quæ essent ventura monerent,
Nunc Polypheme orbo lumine lumen eris?

O 5

Cura

Cura publica.

Petro Victorio,

OBSCVRAS penetro nubēs, venatibus inſto
 Falco, ſed aërium non premit vlla ſitis.
 Non ego declino, cumulatque volatus honores,
 Aucupio mens eſt dedita tota ſuo.
 Contulit hoc natura diu, vt ſeruire per auras,
 Et præda dominos exhilarare queam.
 Nulla famēs perdit mentem, iuga ſumma pererro,
 Nec mora, crede, orbis ſi peragrandus erit.

Hoc

*Hoc vtinam præsent, quos publica cura fatigat:
 In medium vt, sibi quàm, consuluisse velint.
 Tadia perpetuò superas, victoria nunquam,
 Quam peperit studium, est interitura tibi,
 Restituis veteres, ac donas luce sepultos,
 Hoc præstare vtinam te monitore queam.
 Non labor, aut sumptus desunt, sed viribus impar;
 Vmbra, si potero, consequar vsque tuam.*

Ordo.

Ordo.

E S T via quæ potus, atque escas ducit in aluum,
 Est quoque quæ vitam suppetit aura leuem:
 Hos natura sagax discreuit ritè canales,
 Ut certas seruet quilibet ordo vices.
 Si mica, aut gutta infestet spiracula vitæ,
 Exoritur tussis, seuæque damna mouet.
 Ordine nil melius, nocuit confusio turbæ,
 Constare & numeris dixerat omne σοφός.

Ius

Ius & Philosophia.

Ad Aon. Palearium.

SERGIUS implicitas vicio, & seruire coactas
 Aedes vendiderat, quis cū Gratidius ultro
 Reddere venales statuisse, subticet eidem
 Seruitium, prior id quod norat herus, pretiumque
 Testaretur onus, sed fraudibus euocat emptor
 Auratam, & coram tractari iudice litem
 Exposcit, viciū siluit quod venditor illi.

Sed

*Sed quid opus fuerat domino, auctoriq̃ue subinde
 Significare malum expresse, qui conscius esset?
 Prôm Sophiam, rectorum & fundamenta professi
 Mentem, animumq̃; vident, agier bene & inter amicos
 Præcipiunt, ius sed linguam factumq̃ue recensent.
 Nititur externis potius, nec paruula lucrum
 Fraus dirimit, certis lites claudantur vt annis.
 Est sapiens igitur qui res intelligit altas,
 Et sibi quæ constant semper non obuia quæque :
 Consilium prudens variat sic rebus agendis,
 Et tractat sese multò res inferiores.*

Vir-

Virtutem honor sequitur.

Icon. Anthónium Verancium Ep. scopũ Agriensem.

MARCELLVS duo templa struit, virtutis, honorum.
 Hoc sed non patefit nisi præstes inclytus ausis,
 Unica nam porta immittit, nec peruia cuius.
 Præposuit templum virtutis, limina tanquam
 Alterius, quisnam leuiter tot præmia laudis
 Consequitur, multum ni sudet, & algeat heros?
 Ardua virtutis primùm ergo semita, victa
 Molliter in suaues demum deducit honores.
 Horum sint memores, famam qui fortè perennem
 Exoptant, solidis seseque laboribus ornent.

È fisco

E fisco ne viscum.

THESAUVROS habeant reges, mille arua supersint,
 Ut prohibere queant vim, viciūque simul.
 Exornent iustos, sua prēmia quisque reportet,
 Legibus ac vigeant sceptrā secunda suis.
 Sed fiscum cumulare nefas, nisi iure bonorum,
 Quamque premas siccam proijce spongiolam.
 Causa mali desit, Princeps procul absit auarus,
 In viscum ne abeat fiscus auariciæ.
 Neu viciet multis stomachum, crudis nec alatur,
 Postremò sitiens ne exoriatur hydrops.

CUR nobis emimus, turba sumus stultitia lenis,
 Pulchras qui redament, coniugio moxque pecuniam
 Tantam conferimus, compedibus nos uti vinciant?
 Cur non consilio, ac arbitrio viuimus ut libet,
 Heremus domini, non socij, iudicio domi.
 Coniunx perpetuo, vana fides, militia rapi
 Sese peruigilem cum clypeo, & castra sequi docet.
 At nostra est ratio durior hac, conditio & minor,
 Nam prestat gladio vim pepulisse, haud superarier.
 Hac posset merito fœmineum verba genus loqui:
 Autor connubij, sollicitè qui instituit, Deus
 Ni mandasset; eat fœmineus sub iuga coniugis
 Coetus, subijciat se capiti & membra velut suo.

P

Consciùs

Conscius ipse sibi.

Q V E M regium vexat malum,
 Et bilis occupavit externam cutim,
 Citrinus vt totus fiet.
 Oculos color suffundit idem, & impedit,
 Vt quicquid aspicias, tibi
 Videatur omne auri colorem habere, nec
 Proprijs referre rem notis,
 Vt fallier queas, amicus ni monet.

Idem

*Idem accidit vitris, color
Cum tinxit, hæc simile nam habent in omnibus
Quæ cernis & cognoueris.
Ecce secus iniquum qui gerunt animum, malè
De alijs, sinistrè & iudicant.
Quod sunt malorum conscij, primi & duces.
Sic arguunt sese mali.
Quem lupus rapiens remulcet caudulam.*

P 2 EPI

EPITAPHIVM GENEROSI
 adolescentis Georgij Bonæ Transylvani,
 & tanquam fratris, qui obiit M. D. LII.
 ætatis suæ xx. vi. Septemb.

Ὡς ἅπαντες ἀρετῇ παῖδας λιπώκοσμος ὁ Βῶνα,
 Θαῦμα χριστογενῶν τῶν φίλος ἔσκε Θεῶν.
 Ἡρπασε τῶν πανδαμάτωρ μοῖρ' οὐκ ἀέκοντος
 Αὐτὲς ἐπ' αἰδίου, καὶ ξιπρόθητον ὄναρ.
 Ὅν φίλοι, ὀρφανικὸς σὺν παῶσιν ὁδύρεται οἶκος,
 Ἡγήτης κήπου φεῦξεν ὁδ' αἰθερίου.

Τὴν σοφίαν μεγάλην, τραπίδα, καὶ τὰς μελεδῶνας
 Ἡμῖν λυσισπῶνω θυμὸς ἐν ἡσυχίᾳ.
 Εὐσεβέων ἦν παῖς ἀγαθὸς, τὰ κρείσσον' ὀπηδεῖ,
 Αἰνῶ σινέδρος νέκτερι, καὶ μεροσῖα.
 Νείοδι τ' ὀψέρις τὸν ἀδωροδόκητον ἀνεστῆν
 Πεσοδέκτει κριτὴν, τὴν πλεον' ὅσ' ἀνέφου.

De eodem.

HOC spes in tumultu patriæ iuuenilibus annis
 Conditur, æternum sed valitura fides.
 Hac pietas, Musa, virtus, et candor amicus
 Mole subest, Christi dum mora cuncta tegit.
 O quantum eripuit misero mors improba Regno
 Et decus, et famam, quæque dolenda tulit.
 Sed tamen optata superest, semperque vigebit
 Illi propitius quam dedit arce Deus.
 Cumque tuba exciuit rediuiuos, ante tribunal
 Hostes qui certo iudice vincet, erit.
 Sic fit mens propior cælo, quod longius imis
 Tempore secedit, perpetiturque nihil.
 Hac posuit charo Præsul monimenta nepoti
 Strigonijs, fletu prosequiturque locum.

Iacobus Maniquet.

RAPTUS es ante diem in calum Bona, ne bona terris
 Vlla superstaret virtus, neue amplius vllam
 Pannonia infelix spem libertatis haberet.

Fides non apparentium.

Ad Michaëlem Brutum.

NITITVR inuisis certò fiducia rebus,
 Alto flexiuagus piscis vt amne latet.
 Est tenebrosū iter, angustūq̃ue ad templa Deorum:
 Apparent minimū sunt manifesta tamen.
 Sic nos qui in celum Christus reuocauit ab orco
 Credere promissis, tutaq̃ue verba iubent.
 His te committas, nec aget te deuius error,
 Quæ mora securos fallere, quisūe potest?

ERRATA SIC CORRIGITO.

Pagina 32. Linea 7. linque 41.9. Fœdius his 51.2. en infidijs.
 81.5. genitali his 91.8. Belli pertasus nummosas 98.1. miretur
 107.5. quùm 118.5. tetra nam 126. (*in princip.*) Τιμων (*adde*) ad
 Cardanum 134.1. connisa 143.18. Pentameter pro Iambico ad-
 iectus. 150.14. moram 168.2. se opposuitque 179. (*in princip.*)
 Degeneres (*adde*) Theca loquitur 180.4. sustulit vsque (*ibidem*)
 12. tales pallidus 183.2. blandula cauda

MAGNIFICO DOMINO

IOANNI GROLIERO THESAVRA-
RIO REGIO LYTETIÆ,
S.

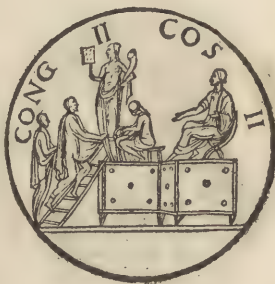

Cio quanti me facias, quo animo semel comprehenderis: quem quotidie in tuis colloquijs, & omnis antiquitatis delectationibus bienniū ferè, licet alijs quoque studijs, ac negocijs occupatissimum esse me paternè volueris. Eius igitur voluntatis erga me prolixè, ac singularis nomine tibi omnia debeo: sed imprimis, si quæ ex meis scriptis aliquando tam graui, tamque illustri viro digna posset existere, memoriam. Quæ quoniam ita dudum celebris, ita in omnium auribus, ac simul animo posita est, nulla vt ex commendatione illi quicquam addi queat, in tuo ære me futurum semper hisce æreis aliquot nummis testari volui. Per hoc verò biennium scias me multis modis bibliothecam auxisse ornasseque meam, atque nummos, quos tantopere extollebas, maximè raris cumulasse, vt vel summis Cardinalibus admirabiles Romæ fuerint, & per Italiam Principibus: doque operam, ne meæ conditionis, satis angustæ, liberalis tamen, atque illius studiosæ vetustatis, quisquam me superet. Vale, dominoque Henrico Memmio, si graue non est, à me salutem. Gandaui, I I I. Non. Ianuarij. M. D. LXIIII.

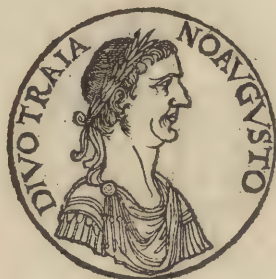

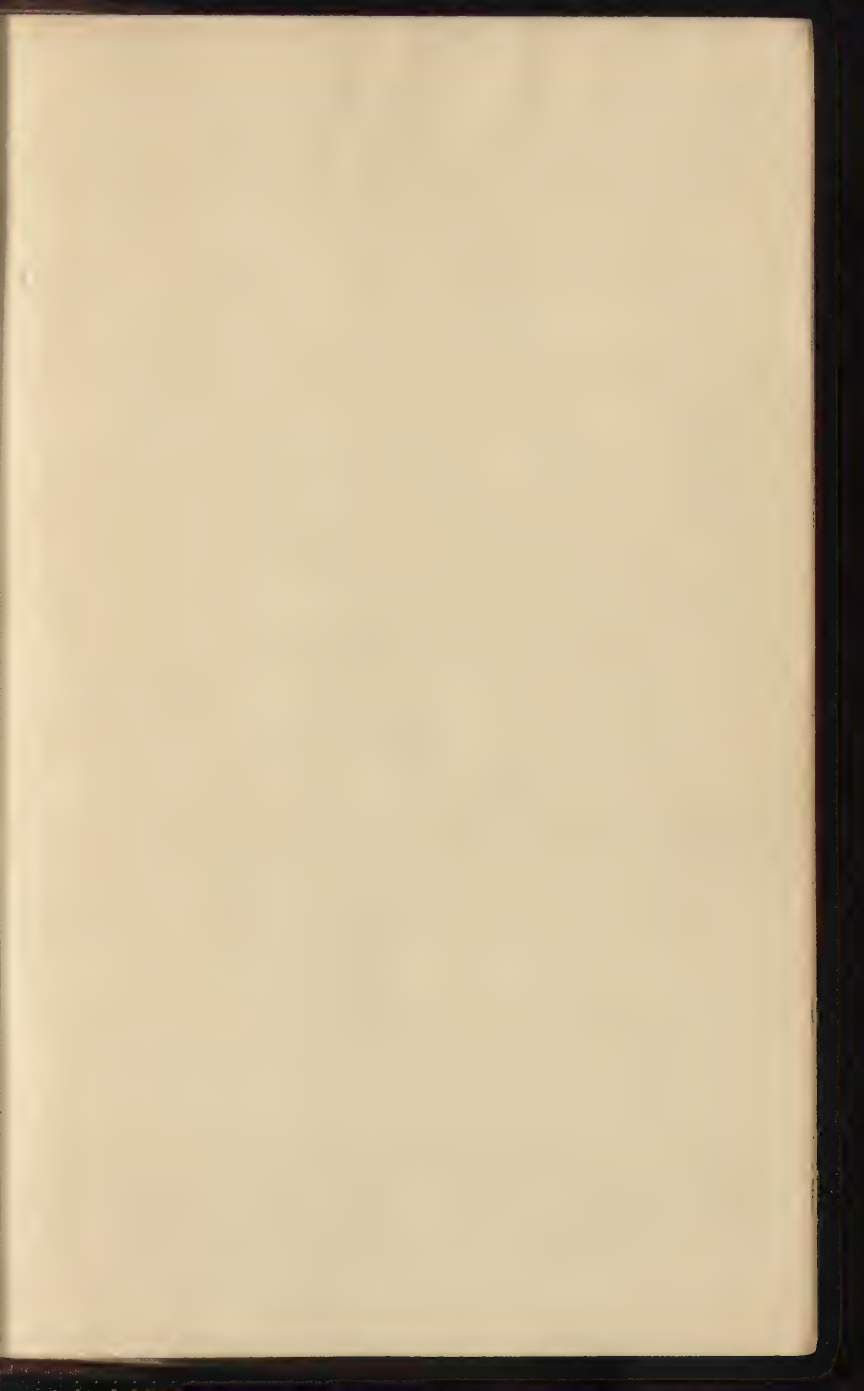

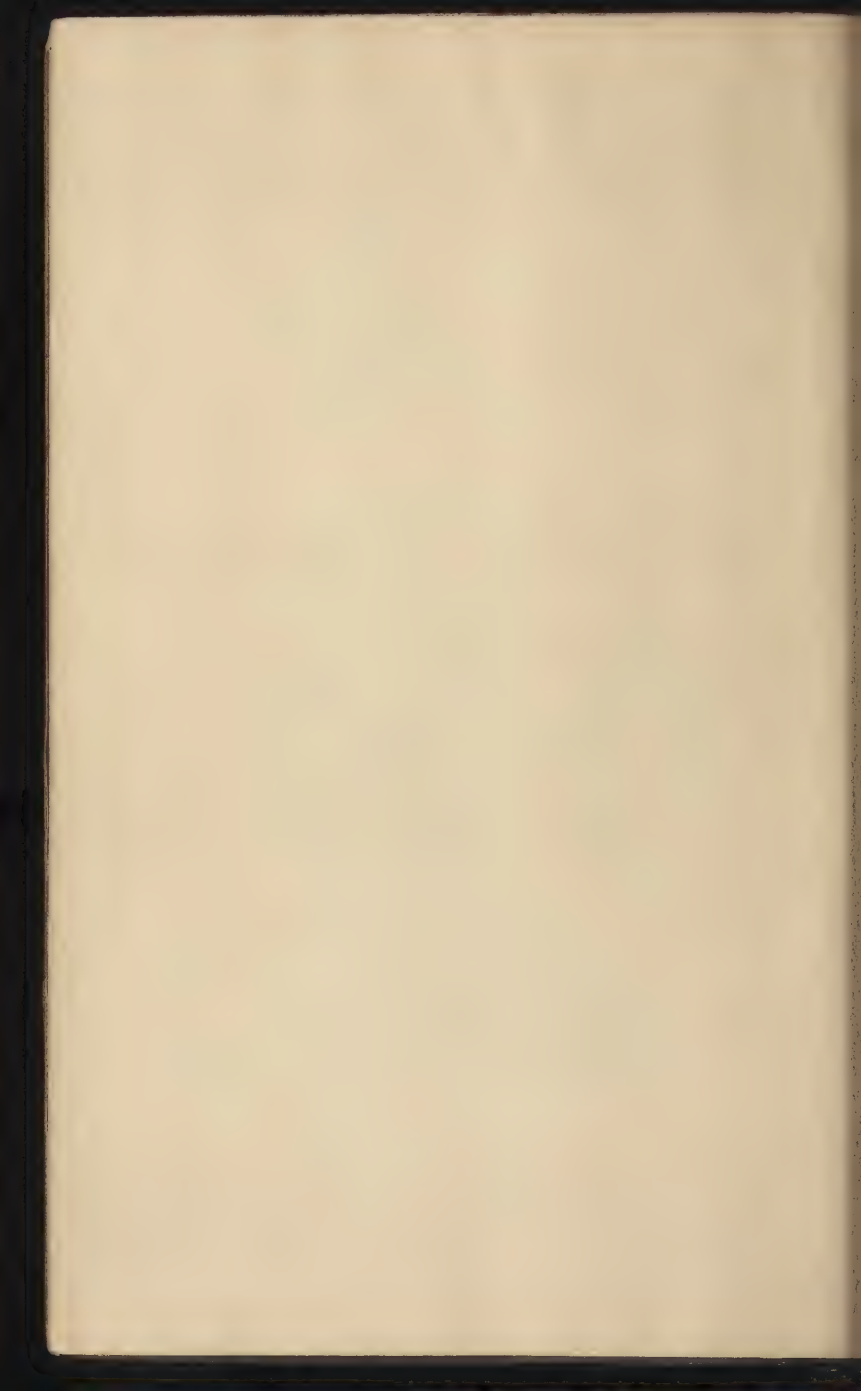

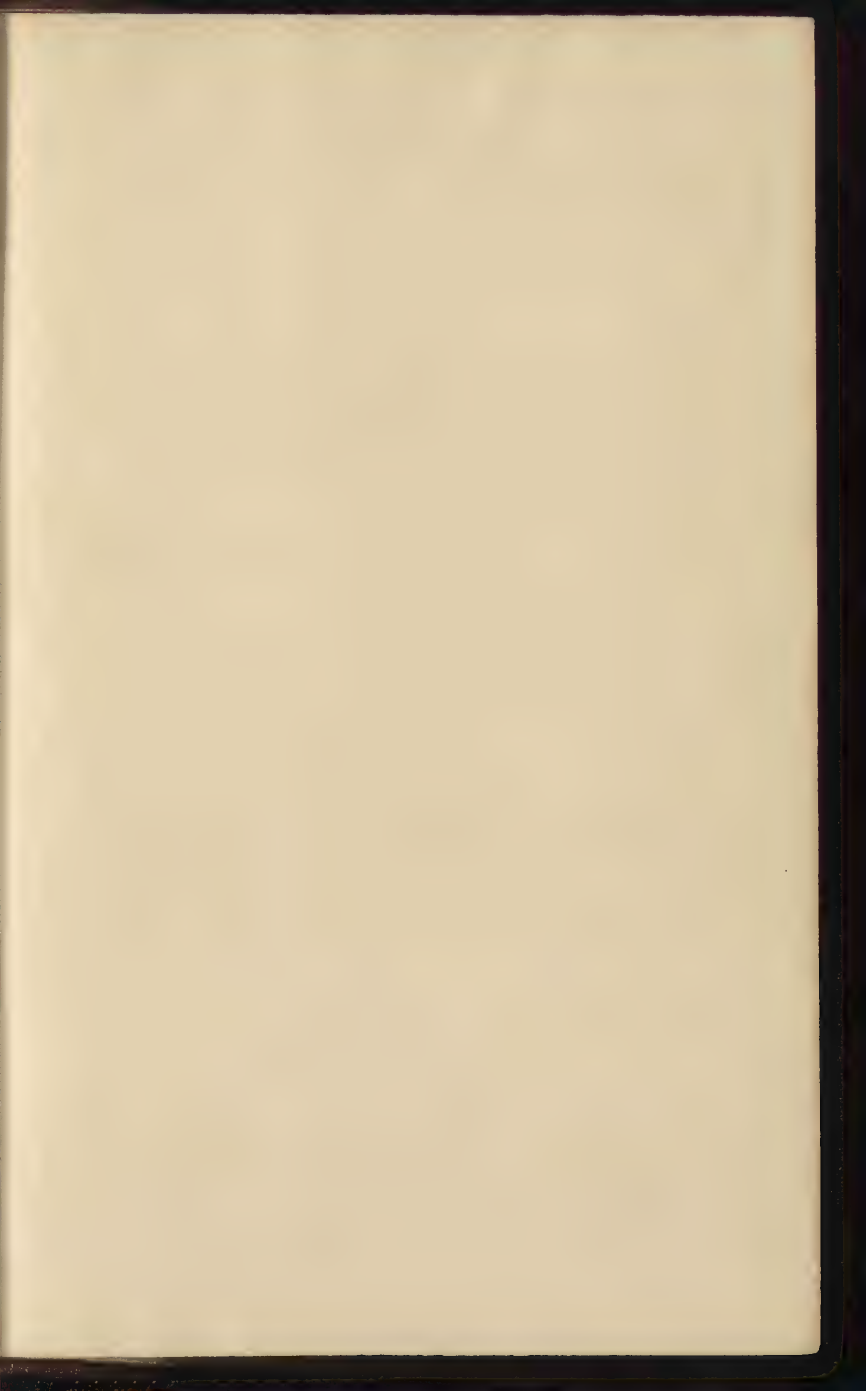
QVATVOR ANNI TEMPORA,
IN NUMMO REGIO MAXIMI
PRÆCII IN FONTENOBILI.

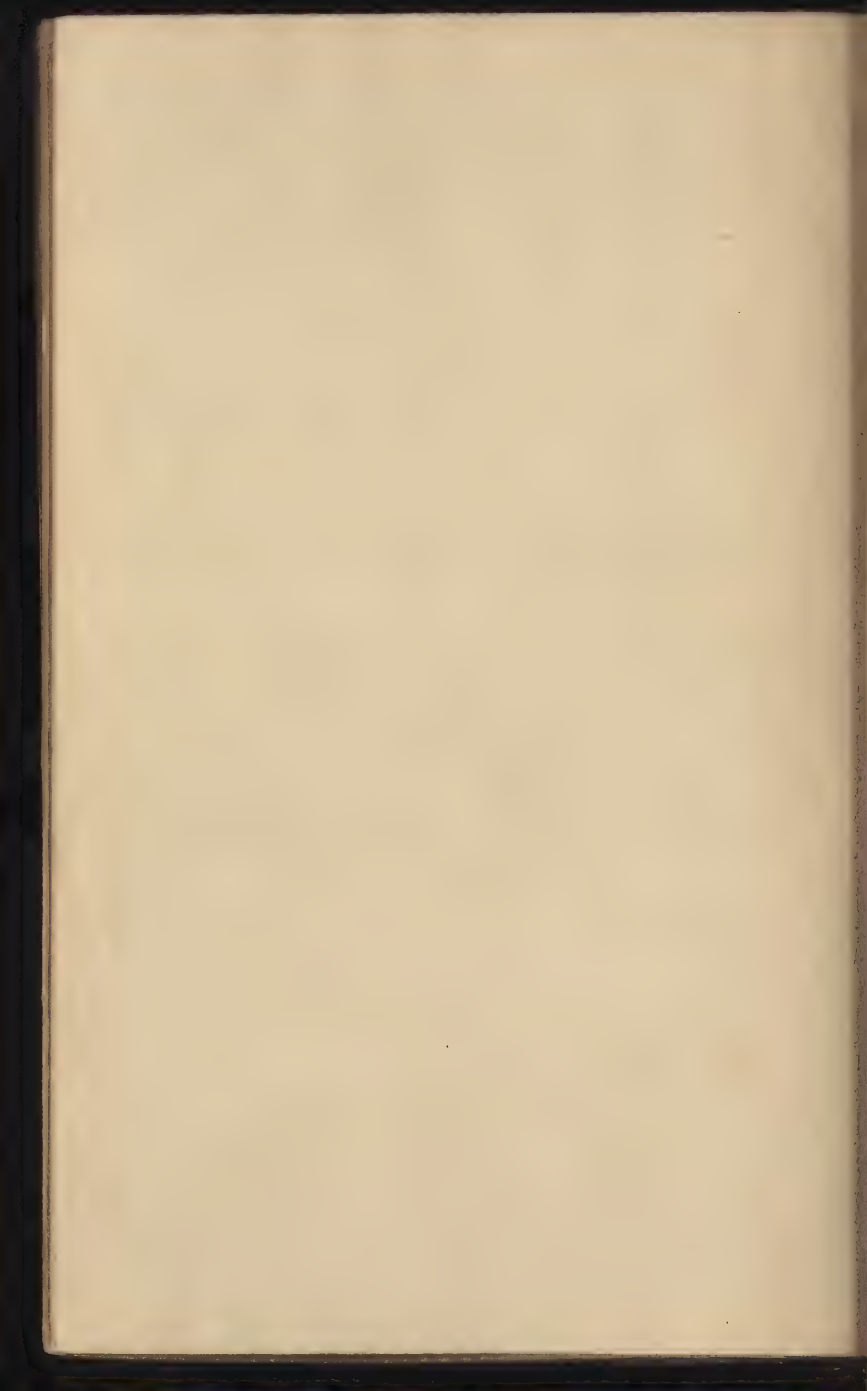

EXCVDEBAT CHRISTOPHORVS PLAN-
TINVS ANTVERPIÆ, VIII. CAL.
SEPT. ANNO M. D. LXIV.

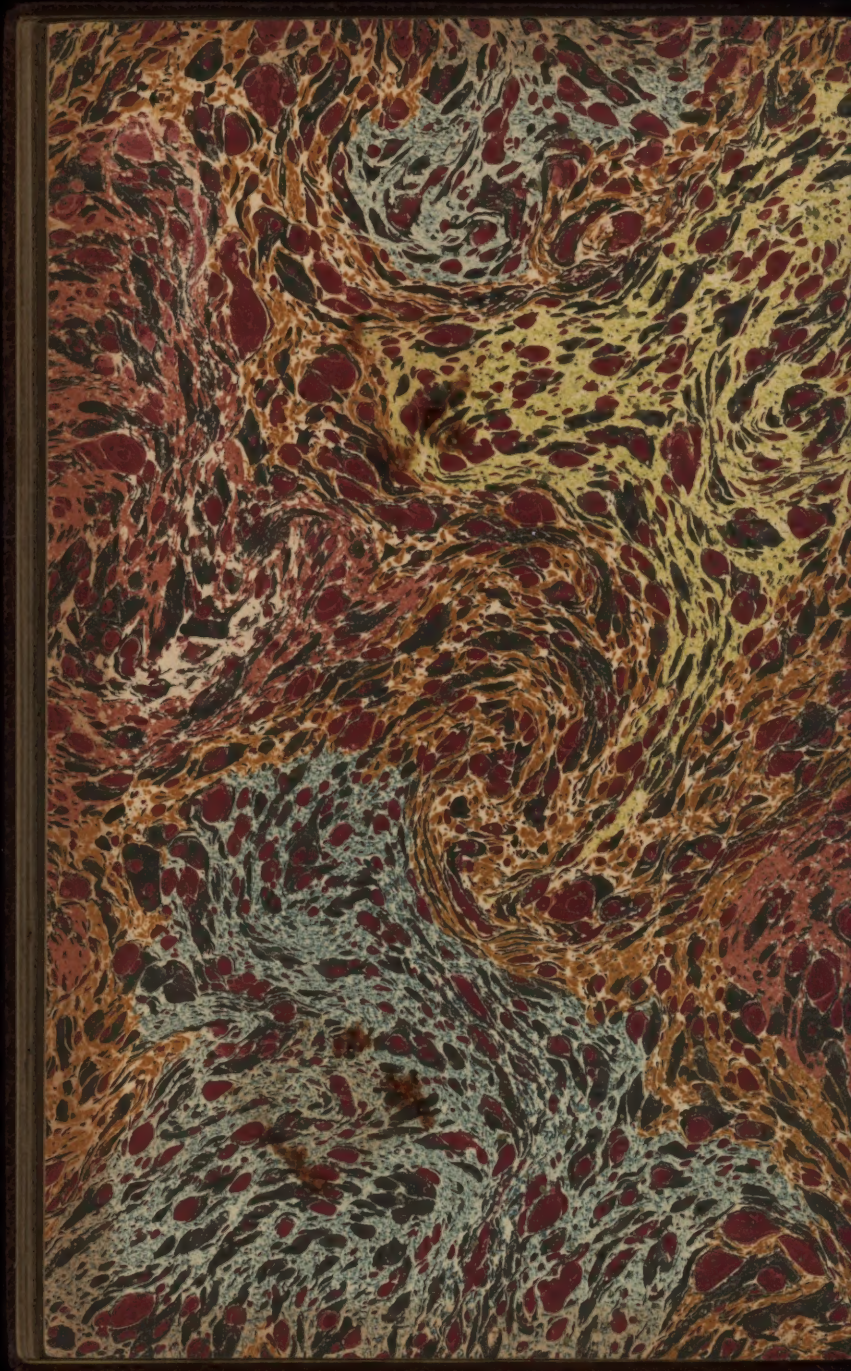

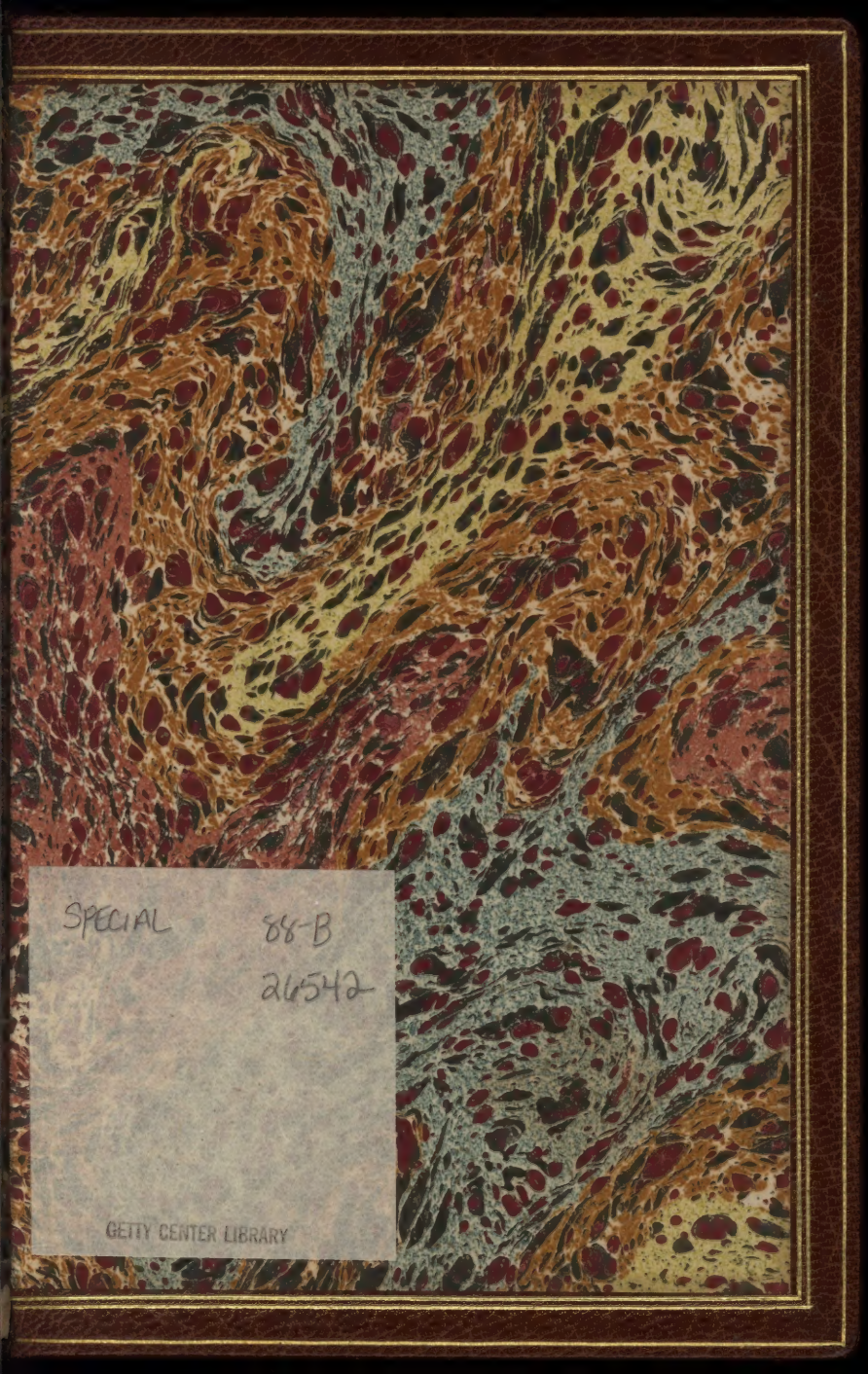

Binding } KK
8:VII:36 }

·Lisa O'Leonard·
·Baskin·

SPECIAL

88-B

26542

GETTY CENTER LIBRARY

